

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28— Cor.
Pe jumătate an 14—
Pe 3 luni . . . 7—
Pe o lună . . . 2-40

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . 40— franci

Telefon

pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Zrinyi Nrul 11a.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Mulțămite publice și Loe
deschis costă șirul 20 fil.

Manuscriptele nu se in-
napoiază.

Pe căile peirii...

Presupunând că s'ar putea realiza vrednică înghițirea, de către neamul unguresc, a celorlalte neamuri astăzi alcătuitoare ale statului ungar, — nu se întreabă în deosebii patriotii maghiari, dacă, în acel caz, neamul ar mai fi același, — dacă am avea atunci o națiune maghiară în chip firesc dezvoltată din sâmburele de odinioară, sau dacă ne-am găsi în fața unui conglomerat ce n'ar mai fi păstrat decât limba, — și încă și aceea de sigur frământată atunci prin influențe străine, — încolo însă rezintând o alcătuire etnică nouă. *sui generis*, — un *corciu* în care nu s'ar mai recunoaște nimic din caracterele tipice ale neamurilor din cari ar fi luat naștere?

Asimilările pe cale naturală, în adevăr, merg numai până la o oarecare măsură. O alcătuire etnică mai mare absoarbe, când are și cuvenita putere de asimilare, crâmbie mai mici din alte neamuri și mai adesea numai în chip individual; aceasta se poate întâmpla fără nici o influență modificatoare asupra structurii intrinsece a neamului asimilator. Dar când e vorba de o contopire între două sau mai multe neamuri, — și numai de așa ceva poate fi vorba când neamul ce pretinde a asimila este covârșitor numeric, — atunci neapărat are să iasă din acea contopire un popor nou, cu alte însușiri, păstrând unele pe cele bune, altele mai mult pe cele rele, dupăcum va fi fost de norocos, de indicat în chip firesc sau numai forțat în

chip artificial, procesul amestecului realizat.

Exemple se cunosc destule. Au perit popoare nu numai prin esterminare, nu numai prin faptul că au fost înghițite de altele, dar au perit și prin faptul că au înghițit pe altele, sau că s'au amestecat, încetul cu încetul, cu ele. Au perit, și din amestecul rezultat s'au născut popoare nouă, în cari nu odată tocmai elementul la început *subjugat*, a isbutit să-și afirme tot *mai mult* felul de a fi, cultura, însușirile caracteristice, în noua alcătuire.

În statul acesta ungar, maghiarii au fost, și sunt și astăzi fără nici o îndoială, în minoritate. Toate artificiile de numărătoare a populației sunt aci zadarnice și nu pot da decât o iluzie înșelătoare celorlora, cărora le place să se lase înșelați. Ba se scade din socoteală Croația și Slavonia, ba se socotește în nația maghiară întreg poporul lui Israel și număroși dintre nemaghiari, cari știu ungurește; — de geaba! Poporul maghiar nu poate și nu va putea niciodată pretinde să *asimileze*, ci cel mult să se *contopească* cu sau în alte popoare.

Au reușit oare să-și înmulțească neamul măcar cu *evreii*, cari aminteri simulează mai peste tot un patriotism maghiar supralicitând chiar asupra patriotismului autentic și autohton?... Statisticele nu prea dovedesc un curent *real* de asimilare. În luna iunie acest an, de pildă, au fost în tot regatul Ungariei 14.232 de căsătorii; din acestea, căsătorii între creștini și evrei au fost în număr de... 56; iată un simptom care vorbește destul despre separati-

smul în care, cu tot patriotismul lor maghiar, evreii continuă să se mențină. Dar au adoptat *limba* maghiară! Da, au adoptat-o, și le-a fost foarte ușor, căci n'au avut s'o schimbe cu limba lor *națională*, pe care n'o mai vorbeau când au onorat cu numeroasa lor colonizare Ungaria, ci tot cu o limbă *străină*, nemțeasca stricată, pe care desigur nu puteau avea nici un motiv sufletesc s'o prefere ungureștei, fie chiar neaoșe. Dar încolo?...

A influențat, da, chiar conviețuirea și foarte puțină asimilare evreo-maghiară, asupra caracterului unguresc; acest lucru nu se poate tăgădui, îl vedem și-l experimentăm zilnic. Dar chiar și din această experiență se poate vedea, și s'ar putea prevedea, ce ar fi o contopire reală și întreagă între rassa maghiară și rassa evreiască, — dar încă apoi între aceste rase la un loc și celelalte popoare din țară!

Lucrul cel mai cuminte, așadar, n'ar putea să fie decât să se lase fiecărui neam puțința dezvoltării după firea și aptitudinile sale, — iar dacă o asimilare, o contopire ar fi să se producă, aceasta să se facă pe cale naturală, neforțată; numai cu acest chip s'ar putea avea siguranța că nu se rischează o experiență ce ar putea deveni dezastruoasă, fatală poate mai mult tocmai poporului *asimilator*... Totuși, o astfel de politică de cuminenție și de prevedere cu adevărat patriotică, n'are trecere la cercurile conducătoare de astăzi din sânul poporului maghiar, — și acest lucru este iarăș lesne de explicat.

Este lesne de explicat, fiindcă firește oligarhia își închipuește că-i va fi mai lesne

Momente din viața regelui Carol

— După memoriile regelui —

I.

la granița dintre Ungaria și România. — Politica ungurească. — Pe pământul României.

Au apărut până acum patru volume din memoriile regelui Carol al României: „Aus dem Leben König Karls von Rumänien; Aufzeichnungen eines Augenzeugen“. Chiar dela apariția celui dintâi volum, 1894, s'a remarcat în presa străină că cercurile politice și diplomatice valoarea acestor opere și rostul ei important pentru înțelegerea problemelor istoriei contemporane a orientului european. Memoriile celui dintâiu rege al României și farmecul unei autobiografii extraordinar de interesante, pentru că ne desvălează, în legăturile lor intime, personalitatea și faptele unuia din marii domnitori ai Europei de astăzi.

Nouă, românilor, memoriile viteazului și înțeleptului rege Carol I ne sunt însă mai mult decât atât. Ele ne învață, din cele mai curate izvoare, istoria renașterii fraților din fostele principate, unite sub cel din urmă domn de sânge românesc, Vodă Alexandru Ioan I (Cuza). În același timp, vom găsi în memoriile regelui Carol unele fapte de mare interes pentru cunoașterea culiselor cauzei noastre naționale și pentru deplina pricepere a raporturilor între România și Monarhia habsburgică. În sfârșit, oamenii politici ai neamului trebuie să studieze

memoriile regelui Carol ca pe-o frumoasă operă de educație politică și națională, ca pe un manual de prima importanță pentru școala politicii românești de astăzi și de mâine.

Aceste considerațiuni ne-au hotărât a face o serie de spicuri din memoriile regelui Carol. Am ales cu deosebire momentele sufletești și faptele cari pot interesa mai mult pe cetitorii români dela noi. Le vom publica pe rând în foiletoanele „Românului“, cu speranța că ele vor fi urmărite cu interes, cu plăcere și cu folos.

*

Incepem cu impresiunile cele dintâi ale prințului Carol, chemat a pune temeliiile dinastiei române ereditare și ale viitorului regat.

Era în primăvara anului 1866. Tânărul prinț Carol, hotărât să înfrunte toate primejdiile, se găsea în drumul spre buna lui patrie, care-l alegea Domn și stăpân pe tronul lui Ștefan-cel-Mare și Mihai Viteazul. Între Prusia și Austria izbucniseră ostilitățile războinice. Temându-se de autoritățile austriace, cari l-ar fi oprit din drum, pentru că diplomația vieneză nu vedea cu ochi buni misiunea prințului de Hohenzollern în România, în mijlocul neamului care avea trei milioane de frați sub sceptrul Habsburgilor, — prințul Carol călătoria incognito, ca un voiajor oare-care, în cl. II.

În dimineața zilei de 18 maiu n., prințul și tovarășii săi ajunseră la Bazias, în hotarul austro-ungar din spre viitoarea sa țară. Vaporul pe Dunăre venia numai peste două zile. Atâta trebuia să

aștepte, în cea mai grea nerăbdare și neliniște, prințul. Memoriile spun următoarele:

„Într'un han foarte murdar prințul își găsește un sălaș ca vai de lume. Spre a nu provoca nici o vâlvă, el nu stă în contact cu suita sa.

„Pe-un vânt rece, neplăcut, prințul face o plimbare pe malul Dunărei și vizitează o mică biserică ortodoxă. Populația locului e în parte românească și prințului i-se spune că — țărani sunt îmbrăcați întocmai ca frații lor din Valachia, ceea ce-l interesează, foarte, extraordinar de mult.

„Seara toți călătorii mănâncă în sala hanului, unde se adună și funcționarii din Bazias, cari discută politică. Ajunge 'n vorbă și alegerea prințului Carol de Hohenzollern ca domn al României; funcționarii se exprimă despre asta în termeni prea puțin simpatici: „Noul prinț se va face imposibil ca și Cuza“. — „N'o să treacă mult până ce-l vor izgoni valahii“ și altele de-al de-astea. O vreme, prințul Carol ascultă vorbele funcționarilor, cari se grozăvesc, apoi se duce la culcare; patul e'n cea mai mare necurătenie“...

„A doua zi, prințul rămâne 'n odaia sa până seara, stăpânit de sentimentul nesiguranței sale... Spre seară, în restaurant, iarăși dă peste funcționarii unguri: conversația lor e tot atât de neplăcută.

„Ziua de 20 maiu, duminica rusaliilor după calendarul apusean, se arată plini de speranță tânărului prinț: din Belgrad sosește vaporul care avea să-l ducă, pe Dunăre 'n jos, în noua sa patrie. De pe la opt dimineața prințul se îmbarcă. La

să domineze o masă omogenă, decât po-
poare cu individualități deosebite. Puțin o
importă pe ea ce va fi acea masă, numai să
nu găsească într'ansa, pe lângă alte rezis-
tențe, și pe acea a cerințelor de viață
națională deosebită. Este, desigur, și ac-
centuăm, numai o *închipuire*, că scăpând de
„pretențiunile naționalităților“, oligarhia
și-ar avea jocul mai ușor, mânănd din urmă,
spre folosul și huzurul ei, o mulțime mai
mare ce i-s'ar supune necondiționat... Și
poate prea ușor să fie și aceasta socoteală
greșită.

Dar greșită, sau nu, *este* o socoteală,
și de pe urma ei suferim acuma, și am
suferit de atâta timp, politica aceasta înă-
bușitoare, sugrumătoare, ucigașă, care pe
noi ne amenință cu pierzare, dar nici pe
maghiari, adică *poporul* maghiar, nu-i îmbie
cu perspectiva unui viitor tocmai tranda-
friu.

Politica de desnaționalizare violentă,
brutală, nu este decât rezultatul acelei în-
chipuirii a oligarhiiei, că pe această cale se
va înfige tot mai bine în spinarea și în
săul acestei țări. Reușind însă acea politică,
despărțirea n'ar deveni decât și mai com-
pletă, între acea pătură suprapusă și între
poporul care n'ar mai fi atunci nici în
parte, cum este astăzi, *popor maghiar*.

Este aceasta în adevăratul, în bi-
neînțelesul interes al *nației* maghiare?
— sau e o crudă amăgire, o deplo-
rabilă orbire, cu care lacoma clasă
suprapusă poartă poporul acesta pe căile
peirei, a desființării sale ca neam genuin,
a înecării lui de veci în valorile altor
popoare?...

Singurul noroc al neamului maghiar a
rămas, că aceste popoare refuză să-și plece
gâtul sub asemenea tentative, și cer, pre-
tind, aer și viață stăpână pe sine însași,
și pentru ele și pentru poporul maghiar.

orele nouă sosește Ion Brătianu cu acceleratul de
Pesta... Domnii din suita prințului îl anunță în-
dată de prezența acestuia, și-l pun în cunoștință
că deocamdată trebuie să ignoreze cu totul pe tă-
nărul său Domn. Prințul Carol se instalează în
clasa doua, singur de tot, în mijlocul unei socie-
tăți din cele mai ordinare. Printre sacii de măr-
furi Prințul României scrie Împăratului Franz Jo-
seph, prin al cărui imperiu trece incognito, și-l
vestește că n'a primit coroana României cu inten-
țiuni dușmănoase Austriei, ci dimpotrivă dorește
să întreprindă legăturile cele mai prietenoși cu pu-
ternicul stat vecin.

„La Verciorova, prințul Carol vede hotarul
României, format din cursul râului Cerna; grăni-
ceri români în mantale sure țin paza.

„Pe la orele patru, se zărește Turnu-Severin,
primul oraș românesc!

„Foarte mișcat, prințul privește acest modest
orașel. În sfârșit noua lui țară se'ntinde în fața o-
chilor săi!

„Abia acuma prințul poate a-și veni în sim-
țire, abia acuma își dă pe deplin seama de pasul
îndrăzneț, pe care l-a făcut, și de răspunderea grea,
pe care și-a luat-o asupra-și, — dar nu-și pierde
curajul!

„Pe când prințul Carol își toarce gândurile
sale grave, vaporul acostează la Turnu-Severin....
Cu pași repezi, prințul sare pe punte și lasă'n urma
sa vaporul.

„Indată ce pune piciorul pe pământul româ-
nesc, Brătianu își scoate pălăria, face front înaintea
Domnului său și-l roagă să urce'n trăsura care-l
aștepta gata de plecare. În aceeași clipă, prințul
aude'n spatele său exclamația: „Dumnezeule, ac-
cesta-i prințul de Hohenzollern!“ — Era căpitanul
vaporului, care — din nenorocire — recunoscuse
pe prinț cu o minută mai târziu.

O adunare culturală germană

— Din prilejul adunării dela Blaj —

de dr. Horia Petra-Petrescu

E binevenit momentul, acum, în preajma
adunărilor dela Blaj, să aștern pe hârtie și
să dau la tipar impresiile avute anul trecut
la o adunare generală culturală, germană.
Rog pe cetitorul binevoitor să nu exclame:
„Hei, în Germania și la germani sunt multe
cu putință!“, căci am să descriu și să ac-
centuez lucruri, cari se pot lua în consi-
derare foarte bine și la noi. Articolul de
față nu este scris să jignească pe nimeni,
ci are datorința sinceră de a folosi cu ceva
— căci altfel ar fi neserios și condam-
nabil.

În 22 și 23 septembrie n., anul trecut,
am vizitat orașul industrial *Chemnitz* din
Germania.

M'au atras două momente ca să fac
excursia aceasta scurtă din Lipsca — Lipsca
e cale de o oră cu acceleratul —: repre-
zentăția unei drame, care tracta viața și
moartea lui *Stephan Ludowig Roth*, martirul
sas, împușcat în 1848, în Cluj, și aduna-
rea generală anuală a tuturor protestanților.
Voiam să ascult și să văd piesa lui
Ohorn, autorul dramei jucate de mii de ori,
anii trecuți: „Die Brüder von St. Bernhard“
(calugării din St. B.) și să iau parte, ca
spectator, la o adunare culturală germană.

Voiam numai să iau la cunoștință *cum*
se discută și *ce* se discută la o astfel de
ședință, dupăcum am luat parte, cu acelaș
interes, la procesiunea catolică festivă de
pe lângă țărâmurul Rinului în *Bingen*, pro-
cesiune la moaștele *sfântului Rohus*, sau la
adunările social-democraților din Lipsca și
Berlin. Totdeauna cu scopul de a castiga
cunoștințe, eu, streinul, care voiam să cu-
nosc Germania. Cred, că punctul meu de
vedere a fost corect și dacă aș trăi într'
altă țară, aș face tot așa.

Dar să mă întorc la *Chemnitz*. Orașul,
ca oraș, mi-a arătat puterea industriei ger-
mane. Amintiri istorice sau literare însem-
nate nu se leagă de el, decât numai amin-
tiri din domeniul industriei. Mașinele de
țesut și locomotivele cele mai bune din
Germania se construiesc aici. Eram la iz-
vorul industriei mașinilor de țesut, a fabri-
celor de mașini și de ciorapi. Oraș mare,
cu peste 140.000 de locuitori.

Congresul a ținut patru zile — din
25—28 septembrie 1910. Am găsit și eu
un locșor pe galerie, înainte de prânz, după
prânz și seara, în ziua de 26 sept.

Iată câteva observații din congresul
acesta.

Au luat parte vre-o câteva mii de pro-
testanți, membrii ai societății „*Evangelischer
Bund*“. Adunările s'au ținut într'o sală
mare, spațioasă, în palatul comercianților.
Sala, una din cele mai mari din câte am
văzut. Nu cred să fie în Transilvania una
atât de mare. — Nici chiar sala dela Re-
dută, unde s'a ținut procesul memorandumului,
în Cluj, nu este atât de spațioasă.

Închipuiți-vă sala aceasta gigantică
plină de lume. Intreaga sală era împărțită
în trei: o parte, ridicată, cu un podiu mare,
a doua plină de scaune, a treia cu mese
și scaune. Pe podiu se afla comitetul cen-
tral și tot de acolo, dela o catedră, vor-
beau oratorii anunțați. Scaunele erau ocu-
pate de delegații oficioși din diferitele țiri-

nuturi. La mese, ceva mai la fund, se aflau
familiile delegaților și spectatorii. Aceștia
puteau să ocupe și balcoanele de jur im-
prejur.

Când am intrat la congres a trebuit
să dau la garderobă paltonul, pălăria și
bastonul. Legitimație nu aveam, mi-am
luat-o dela cancelaria ziariștilor.

De pe balcon am urmărit discuțiile.
Spre bucuria mea am ajuns tocmai când
vorbea un orator despre sașii noștri, mul-
țumind, în numele lor, pentru sprijinul pe-
cuniar, ce li-l dă societatea „*Gustav Adolf*“.
Oratorul vorbea cu vervă, descria starea pre-
cară a germanismului în marea de stăini și asi-
gura comitetul central și pe cei prezenți de
sentimentele de grațitudine ale confrăților,
cari l-au trimis. Vorba lui era lapidară.
Aveai impresia că nu vrea să emuleze în
oratorie cu nimenea, că vrea să expună
numai ceva, precis, conștiu de misiunea pri-
mită, să accentueze și partea patetică, dar
să treacă mai departe, ca peste un lucru
de sine înțeles, la care ar fi greșit să adăști
prea mult,

Și aceeaș impresie am avut-o și la
ceilalți oratori. Șă-i înșir cu numele n'are
loc aici: toți sunt necunoscuți pentru noi.
Cum spuneam, fiecare voia să aducă ceva
concret, să dovedească că nu vorbește pa-
lavre, că nu e omul care vântură numai
la fraze.

Cum urmărea publicul vorbirile ace-
stea? (Aș fi vrut să fie cât mai mulți de
ai noștri pe acolo!) Puteai ceti din fețele
tuturor celor cari luau parte marele inte-
res față de cauza comună.

Nu șoptea nimeni, cu gândurile bătând
câmpii, în decursul vorbirilor. Iată, până
și doamnele ascultau! Și din fața lor pu-
teai ceti: n'am venit să-mi arăt toaleta,
n'am venit să văd pe Stan și pe Bran lângă
mine — am venit să *ascult*, să am ce duce
acasă: *foloase reale*

Doamnele astea n'aveau — vă asigur
— toaleta cu pălării gigantice (deși moda
pălăriilor gigantice era în floare pe timpul
acesta!) n'aveau nici toaleta cu stoffe orbi-
toare și nici nu porneau acasă dupăce au
stat un sfert de oră, având expresia feței:
„Ei, am stat destul. Destulă onoare am
dat momentului solemn cu prezența no-
astră!“

Despre domni — e inutil să mai ac-
centuez, că urmăreau fazele vorbirilor cu
interes. Câte un „Bravo!“ scurt, îndesat
poate prea prusiac, lăuda din când în când
părțile remarcabile.

La mese se servea beutură. În liniștea
cea mai mare. Mesele astea n'aveau nici
chiar pânzături albe, ci colorate, albastre,
roșii, cum le găsești la ori care birt de
mâna a treia la noi, firește, mai curate.

Pauzele erau întrebuințate pentru fu-
mat și discuții personale. Atunci era viața
mai sgomotoasă, scaunele făceau larmă, râ-
setele de fete tinere — căci erau și dom-
nișoare la congres, cu părinții lor! — râ-
setele se auzeau, șglopii, vesele.

Afară, în anticamera principală, se în-
stituise în decursul ședințelor o librărie.
Vorbirile principale le găseai tipărite, pen-
tru 5—10 Pfenici, biblioteci populare, ale
societății, ilustrate ocazionale, cărți din dome-
niul problemelor tractate, tablouri religioase,
portrete de ale personajilor remarcabile ale
societății — toate le aflai aicea. Te ser-
veau librari prietinoși, cari te lăsau în

dragă voie să frunzărești toate, chiar și dacă n'ai fi cumpărat nimic.

Așa am găsit acolo patru broșuri, cari mă interesau de aproape: în biblioteca de propagandă (cu 10 pfenici volumul — 12 bani) o descriere a vieții culturale-sociale a sașilor noștri (poate să revin cândva la tema aceasta), o descriere a „vieții evanghelice germane în România” de preotul — păstor dr. Mühlmann, o broșură împotriva principiilor lui Haeckel, în care se susține, că etica monismului este stricăcioasă vieții poporului german, și altă carte interesantă: un catalog al pieselor teatrale, cari propagă principiile creștinești la sate. Se cumpărau broșurile astea ieftine ca pâinea caldă. Fiecare voia să ducă ceva drept amintire acasă.

Soneriile ne anunțau, că se începe din nou ședința. Fram îndată la locurile noastre. Aceeș tăcere cam ai nainte. Nici povești de forfoteala de adineaori. Te simțai o verigă dintr'un lanț, o persoană dintr'un complex, care are o țintă anumită. Președintele n'avea, nici nu-i trecea prin gând — să admonizeze pe cineva. Bai Ganiu, bulgarul, ar fi zis: „Eh, de nu e puțină taravură, de ce s'a mai și adunat atâta lume la un loc?”

Lângă mine se afla, seara, la concertul și serata festivă, un domn mai în vârstă. Am început vorba cu el. Dintr'una, dintr'alta mi-a spus că n'are întru toate aceleași principii religioase cu cei din sală. — „Am venit, totuș”, mi-a zis domnul de lângă mine, „ca să văd cum își argumentează ei ținuta. Să văd întru cât au dreptate”. A, ce mai certuri, ce mai păruieli șar fi putut naște altundeva, de ar fi fost domnul de lângă mine mai sancvinic, de ar fi vociferat! „Fac parte dintr'o altă societate protestantă, care se luptă cu societatea aceasta, pe teren principiar!”, a mai adăugat vecinul meu.

— „Vezi, asta-i o enigmă pentru mine!” i-am zis eu, „cum de puteți să fiți atât de urbani unii față de alții?”

— „Vezi, dragă domnule”; mi-a zis el, „noi ne respectăm reciproc”.

Vorbind astfel a ajuns o listă și la noi: lista celor prezenți. În sală și pe galerii au circulat vre-o 50 de liste de acestea — coale albe de hârtie, pe cari se subscriau cei de față. Astfel se putea controla cine a luat parte la ședința respectivă.

Momentele cele mai înălțătoare le-am avut la concert. Aceeș sală mare, acum mai împodobită. Domnișoarele și tinerii coșiți în haine albe și negre, de sărbătoare. Candelabrele cele mari aprinse. Un public, care asculta ca la biserică, cu multă evlavie — evlavie, cu care primește sufletul curat melodiile cerești. Nu pot uita nici când clipitele acelea, când mă lăsam dus de cântecele religioase și profane executate acolo.

A trebuit să ies pe la mijlocul concertului, căci trenul meu pleca la Lipsca. Imi aduc aminte, că imi părea nespuse de rău, că m-au atins neplăcut, ca niște tonuri disarmonice după o simfonie magistrală, signalele brutale dela gară și uruitul trenului, care pleca. Imi ziceam mereu: „Ce mai contrast! Ce mai contrast!”

*

Aș vrea să se împrumute și la noi ceva din aranjamentul adunării din Chem-

nitz. Sfaturile sunt prozaice, dar conțin multă practicitate.

Din cele de mai sus, cred, că va afla cineva câteva constatări, cari ne vor prinde bine: despre librărie, despre garderobă, despre discuții, despre listele, cari circulau în public, despre podiu, etc. Să nu se creadă că nu ajută mult astfel de amănunte la succesul unei manifestații de acestă. Am luat parte la adunări de ale noastre unde nu s'a ajuns efectul dorit, fiindcă oratorul nu se vedea deloc, fiind ascuns după un paravan (la prelegeri cu schiopconul).

Alte indemnuri dela adunarea din Chemnitz? Dar nu trebuiesc subliniate toate. Câte unele ți-e rușine să le subliniezi, căci sunt de sine înțelese...

Adunarea dela Hațeg

Prind condeiul cu tremur de bucurie, spre a scrie vre-o câteva rânduri despre măreața adunare dela Hațeg, care a fost precum era de prevăzut — serbătoreala națională a Țării Hațegului.

S'au cutremurat codrii, s'au rupt zăgăzurile repezilor ape și de pe munți și de pe văi s'a scoborit popor mult, bătrânii cu părul nins de greul anilor și tinerii cu focul aprins al tineretii au ascultat glasul chemător al fruntașilor și au venit în număr de vre-o șapte mii la adunare să asculte glasul fermecător al celor mai iubiți fruntași ai noștri.

De săptămâni de zile, de când s'a lățit vestea adunării, poporul a fost cuprins de o mare bucurie și nerăbdarea creștea din zi în zi. Inimile au început a svâcni mai puternic cuprinse de dragostea de neam, care acum începe să cuprindă și sufletele românilor din aceste părți cu amintiri glorioase din trecutul măreț al neamului nostru, care și-a luat ființa pe acest frumos și încântător ținut al nostru.

Ziua adunării se apropia. La Hațeg se făceau pregătiri frumoase pentru primirea oaspeților aleși, cari au venit din mari depărtări să răspândească și în Țara Hațegului — lumina minții și dragostea față de neam.

Oaspeții. — Primirea.

Ziua de sâmbătă — ziua Schimbării la față — a sosit senină și surizătoare. Des de dimineața, pe jos, cu trenurile, cu căruțele veneau românii, îmbrăcați de sărbătoare să asculte glasul fruntașilor. Străzile erau pline de lume românească și pretutindeni nu mai auziai decât numai vorba dulce românească. Hațegul avea aspectul celui mai românesc oraș, dintre orașele noastre.

Încă din ajunul adunării au sosit fruntașii iubiți: părintele deputat Vasile Damian, avocatul însuflător dela Bozoviciu dr. Alexandru Vladoane din Caransebeș mulți fruntași și de prin alte părți a căror nume imi scapă din minte acum în fuga condeiului.

Sâmbătă, au sosit cu trenul de către Subcetate, iubitul președinte al clubului deputaților naționaliști dr. Teodor Mihali, „Leul dela Șisești”, părintele prea iubit dr. Vasile Lucaciu, Vasile Goldiș, directorul ziarului „Românul”, Dr. Șt. C. Pop, deputat dietal, dr. Nicolae Comșa, dr. Aurel Vlad, idolul Graniței și fruntașul țaran hănățean Ion Văsiu. D. dr. N. Vecerde, deputatul sinodal și congresual al cercului Hațeg, designat la cuvânt la votul universal, îmbolnăvindu-se n'a putut lua parte la adunare.

La gară era lume multă și aleasă. În frunte un banderiu de călăreți îi aștepta pe deputați și Reuniunile din Hațeg în frunte cu două steaguri.

Mai multe tarafe de lăutari înveseliau și mai mult aleasa lume românească, care a alergat la măreața adunare dela Hațeg.

Ca bun venit deputații sunt întâmpinați la gară cu „Bine-ați venit”, adresată prea iubiților noștri fruntași. Inima își tresaltă de bucurie, când auzi intonând corul cuvintele:

„Bine-ați venit la noi iubiților
V'am așteptat cu dor
Să v'ascultăm grăind duios
În graiul dulce din strămoși!”

Fruntașii sunt întâmpinați prin o scurtă dar simțită vorbire de preotul Iacob Niulescu dela Tuștea. Răspunde emoționat în numele celor soșiți deputatul dr. Teodor Mihali. După aceea în cântecul tarafelor ne ducem spre piață. Gemeau străzile de atâta lume românească și poate încă niciodată Hațegul nu a mai văzut și nu a mai avut o așa de măreață serbătoare românească. Străinii ne priviau cu ochi de ură, dar în inima lor au simțit poate și ei, că dreptatea numai pe partea noastră este.

Trebuie să remarcăm cu durere, că vicarul gr. catolic Iacob Radu n'a ținut de cuviință să ieie parte la această manifestație românească, ci s'a mărginit să privească convoiul din fereastra băncii „Hațegana” manifestând și prin aceasta locul, unde-l trage inima.

Adunarea.

În Hațeg am sosit la două ore după amiază, luând masa comună la „Mielul de aur”. La orele trei piața era plină de lume românească, care aștepta cu mare și vie nerăbdare începutul adunării. Însoțiți de tarafele bănătenilor vin deputații și urcă balconul, unde era locul de vorbit, designat oratorilor, lângă banca „Hațegana”. De președinte al adunării a fost proclamat d. protopop dr. Cornel Popescu, care în cuvinte însuflețite salută pe aleșii oaspeți veniți de departe și declară adunarea de deschisă, dând cuvântul tânărului avocat dr. Al. Vladoane, care într'o vorbire entuziasmată a însuflețit până la elan pe toți.

A surprins pe toți pășirea sigură a dlui dr. Vladoane, care a fost îmbrățișat cu dragoste de tată de președintele clubului naționalist dr. T. Mihali, iar ceilalți i-au strâns cu toții mâna — cu căldură.

Urmează dr. Teodor Mihali, dr. Ștefan C. Pop, dr. Nicolae Comșa, Vasile Goldiș, căruia i-se fac în semn de deosebită dragoste — ovații îndelungate, apoi părintele Vasile Damian și părintele dr. Vasile Lucaciu „Leul dela Șisești” pe care poporul întreg l-a primit cu o furtună de aplauze și cu o nespuse bucurie. Poporul îl sorbia cu ochii și în veac nu s'ar mai fi despărțit de dânsul. Urmează apoi dr. Aurel Vlad idolul atâtor români din Granița Bănatului, fruntașul țaran din Satu-mic Ion Văsiu istețel grăitor, care într'o vorbire plină de poezie a uimit pe toți. De încheiere vorbește apostolul neobosit al nostru dr. Victor Bontescu „Ion Gură de aur” al comitatului nostru, care adresează călduroase cuvinte de mulțumită fruntașilor veniți la adunare și-i roagă să-și mai aducă aminte cât mai des de Țara Hațegului, care-i așteaptă întotdeauna cu brațele deschise, — apoi de încheiere părintele protopop dr. Cornel Popescu, declară în o scurtă vorbire — adunarea încheiată. Muzica intonează iarăși cântări de bucurie, iar poporul se împrăstie cu celea mai frumoase amintiri în suflet.

La adunare a luat parte ca stenograf d. H. Stahl din București. Vom da deci toate vorbirile oratorilor în text autentic după notițele stenografice ale acestuia. Afară de cei amintiți am remarcat la adunare prezența următorilor fruntași români: dr. Toma Vasinca, dr. Toma Ienciu, dr. Mihailu Tirea, dr. Valer Pocol, dr. Nicolae Olariu, dr. Aurel Grozda (Buteni), dr. C. David, dr. P. Barbu (Caransebeș), dr. G. Morariu (Caransebeș), Vasile C. Osvadă, Ioan Moța, Nicolae Măcrea, Alex. Densușan (România), dr. Fabiu Bontescu, dr. Ioan Jantea, dr. Iustin Pop, dr. Ioan Papp (Brad), Paul Olteanu.

Conductul cu torțe și lampioane

Seara înainte de cină la opt ore hațeganii au aranjat în onoarea distinșilor fruntași — un conduct cu torțe și lampioane. A vorbit în numele hațeganiilor tânărul avocat dr. Emil Șelariu, a cărui frumoasă și înțeleaptă vorbire asemenea vom publica-o în întregime. Răspund domnii dr. T. Mihali și părintele Lucaciu.

În coudect au luat parte și 24 jandarmi înarmați, ca la război, în frunte cu însuși căpitănelul lor.

Urmează o cină bogată și splendidă în casa ospitalieră a părintelui-protopop dr. Popescu, dată în onoarea distinsilor fruntași. Au luat parte la această masă d-nii: dr. T. Mihali, dr. V. Lucaciu, dr. Șt. C. Pop, dr. Aurel Vlad, V. Damian, A. Giuleu (deputat în Camera română), dr. V. Bontescu, C. Popovici, Nic. Macrea, H. Stahl, dr. Leon Man (egumenul mănăstirii Prislop), G. Tătuca (Iablanita), Ion Văsiu (Satu-mic) și dr. Emil Șelariu.

Concertul

Seara la orele nouă a fost concert, dat de „Reuniunea română de cântări” din Hațeg. Programul bogat și variat a fost executat cu o precizie excelentă, sub conducerea neobositului dirigent Aurel Medrea, teolog abs.

Timpul prea scurt nu-mi mai permite să mă cobor în amănunte asupra concertului, dar sper, că o să fac cu o altă ocaziune. Îndeosebi trebuie să remarc solurile domnilor Aurel Medrea și Mihail Neagu. Acompaniamentul a fost susținut cu multă precizie de d-soarele Florica Teodosiu și Florica Ciuciu. Domnișoara Florica Teodosiu, deși acum a pășit prima oară pe scenă, s'a achitat pe deplin de rolul, care l-a avut și sperăm, că ne va mai surprinde și cu alte ocazii. D-soarele Ciuciu au fost deasemeni o adevărată revelație pentru publicul numeros și ales. Solo de vioară al d-soarei Roma Ciuciu a produs un adevărat extaz. Aplauzele nu mai încetau. Ne-a mai cântat.

După concert a urmat până în zori de zi dans. A fost o veselie plină de tinerețe. Ne-am despărțit cu cele mai frumoase amintiri în suflet și ne-am reîntors cu altă inimă la căminurile noastre.

„Cu noi e D-zeu”, a zis unul dintre oratori, deci nu ne temem de azi înainte — cauza noastră va învinge — căci:

„Român sum în putere
Și Românil în veci nu pier!”

*

Telegrame de aderență. Au sosit următoarele telegrame de aderență:

Salut adunarea poporului român pentru cucerirea libertăților obștești.

Gheorghe Pop de Băsești.

Afaceri naționale m'au reținut. Cu sufletul sunt între voi. Salut adunarea. Aderez la rezoluțiunile.

Dr. Gârda (Făget).

Salut adunarea.

Dr. Suci (Marilla).

Dorind succese depline salut adunarea.

Gazeta Transilvaniei.

Salutăm marea adunare și dorim succes strălucit. Aderăm la concluzele ei.

Multe iscălituri nedescifrabile
(Giesshübel).

Oprit prin afaceri urgente nu pot lua parte. Salut adunarea și-i doresc splendid succes.

Dr. Braniste (Lugoj).

Telegramă d-lui Gheorghe Pop de Băsești.

Din adunare s'a trimis d-lui Gheorghe Pop de Băsești, iubitul președinte al comitetului național următoarea telegramă:

„Adunarea poporală din Hațeg, la care sunt adunați vre-o 6000 de români, Vă salută cu nețărmurită iubire și Vă asigură de neclintită alipire la programul național și la conducerea partidului național român”.

Serbările culturale dela Blaj. Vestim cu bucurie cetitorilor noștri, că la la serbările culturale dela Blaj și-au anunțat deja participarea toți Iluștrii Arhieriei ai bisericilor române. Afară de aceea un public numeros și ales, cum nu s'a adunat cu nici o altă ocaziune. Astfel zilele de sărbătoare dela Blaj vor câștiga foarte mult în măreția și splendoarea lor.

*

Zichy și limba germană. Între cei mai mincinoși bărbați de stat ai Ungariei locul de frunte îl ocupă și acum fariseul Apponyi. Acesta ținea prin Germania vorbiri, în cari preamăria limba și literatura germană cum n'ar fi făcut-o nici cel mai șovinist neamț. În schimb, acasă, în Ungaria, prigonia limba germană, îndeosebi n'ar fi ertat odată cu capul, ca șvabii din Banat să audă și limba lor maternă germană în școalele primare, căci secundare nici n'au. Un elev credincios al lui Apponyi se străduiește să fie ministrul de culte (de necultură) de-acum Zichy. A dat adevărat un ordin, ca în școalele normale (preparandii) maghiare să se învețe limba germană mai cu temei. În toate școalele maghiare, limba germană e batjocorită. Noi românii am fi cei dintâi, cari ne-am bucura, dacă la școalele secundare (gimnazii, civile, reale etc.) ale statului s'ar învăța cât mai puțin cea maghiară, căci cu limba germană intrăm în lumina culturii europene, cu cea maghiară...

Dar ordinul lui Zichy e numai de ochii lumii. El a fost telegrafiat la toate gazetele scrise în limba germană, între cari multe jidovești, acestea din urmă, plătite gras, îl vor lauda și vor zice: iată un ministru european (?), pe care-l hulesc pe nedreptul naționalitățile.

*

„Deutsche Bürger-Zeitung” despre banca agrară. Ziarul „D. B. Z.” din Sibiu scrie despre banca agrară următoarele: „Inițierea unei bănci de stat pentru parcelare și colonizare, hotărâte nu de mult, iarăș este o întocmire, despre care se poate zice cu siguranță, că are să fie pusă în serviciul unor scopuri de maghiarizare. Și munca colonizatorică de până acum a guvernului, care n'a prea dat rezultat favorabil dorit, a fost pusă numai și numai la serviciul ideii de maghiarizare. Acum e vorba, ca un institut de stat, anume inițiată pentru scopul acesta, să continue sistematic munca aceasta. Dorul de pământ și starea rea economică a țăranilor nemaghiari din țară nu va fi luată în seamă, din contră, se vor iniția colonii maghiare cari se vor bucura de tot felul de favoruri, și asta pe socoteala celorce plătesc dări. Nu de mult scria o foaie (jidano) maghiară din Budapesta despre activitatea acestei bănci următoarele: „... unele naționalități se întăresc foarte, cumpărând pământ maghiar. E deci o datorie de frunte a politicii naționale să cumpere moșii și să le împartă la maghiari”.

*

Convenția între Rusia și Germania. Intrevederea dela Potsdam își arată abia acum rodul în mod văzut.

Alaltăieri s'a iscălit convenția între Rusia și Germania cu privire la Persia. În cercurile diplomatice se presupunea, că după Potsdam o să urmeze o înțelegere oareșicare între ele, dar fiindcă trecuseră zece luni de atunci, chestia a fost în mare parte dată uitării. Constelațiunile politice s'au schimbat însă în răstimpul acesta. Pe de o parte incidentul din Agadir, care a provocat tratativele și acum în curs și mai nou, reîntoarcerea fostului șah al Persiei și izbucnirea revoluției.

Rusia a folosit prilejul să-și asigure interesele în Persia tocmai în momentele acestea, când Germania poartă convorbiri diplomatice cu un alt stat și când are poate mult motiv să se îngereze în afacerile interne din Persia. Și cuprinsul convenției chiar la Persia se referă.

În înțelesul ei Rusiei i se asigură toată ingerința în chestiile interne ale Persiei, iar Germania cere numai recunoașterea intereselor ei comerciale. Rusia nu va pune greutăți în calea edificării liniei ferate Bagdad, ci va da tot ajutorul moral posibil.

În text interesele Rusiei sunt circumscrise prin cuvintele „interese deosebite” cari îngăduie cea mai largă explicație după limbajul diplomației. Iscălitura convenției chiar acum în timpul revolu-

ției a produs senzație și mulți cred, că Rusia se va ingera cât mai curând în afacerile interne ale Persiei.

*

Pauză în tratativele despre Maroc. Tratativele între Germania și Franța au fost întrerupte de odată fără de veste. La început s'a observat o tăcere în ambele state interesate și se lua ca sigur, că nu este nici un motiv de îngrijorare. Acum însă, după ce ambasadorul francez a plecat la Paris, iar secretarul german în vilegiatură, chestia se discută din ce în ce tot mai mult. Părerea generală este, că nu s'a putut înălțura punctul critic ivit în cursul convorbirilor. După toate semnele se poate vedea azi cu siguranță, că n'a succes Germaniei să-și afirme toate pretenziunile față de Franța. E știut că Cambon a fost totdeauna în cursul oficialului său cel mai zelos cultivator al prieteniei germano-franceze, despre ce ne vorbește și un act oficios al guvernului francez, unde i-se recunoaște acest merit. Din împrejurarea aceasta se deduce, că Germania a ridicat în timpul din urmă pretenziuni din cale afară exagerate, pe cari nu le poate implini nici chiar un Cambon, omul păcii și al muncii serioase. Cu tot dreptul e deci îngrijată presa germană, care nici nu pregetă a critica în mod destul de aspru ținuta guvernului german. Călătoria lui Cambon la Paris se aduce în legătură cu noue instrucții, ce va cere acesta dela guvernul său. Situația gravă a necesitat această călătorie, căci Cambon vrea să informeze verbal guvernul său, asupra stadiului ultim al convorbirilor, care a ajuns la un punct foarte important. Tratativele vor fi reluate în luna septembrie.

In contra distincțiunilor Ședința Camerei

Budapesta, 21 august.

În ședința de azi s'au prezentat doi șefi, cari de mult nu luaseră parte la ședințele Camerei: Fr. Kossuth și contele Șt. Tisza. Aderenții lor i-au primit cu amabilitate. Kossuth tocmai atunci a intrat în sala de ședințe, când S. Eitner spunea, că deputaților să nu li-se permită a primi distincțiuni, orduri sau titluri. În vreme ce stânga făcea ovații șgomotoase șefului reîntors, în dreapta se auzia strigăte ironice despre ordinul Leopoldin.

Majoritatea, după vorbirea prim ministrului respinge propunerea lui Eitner.

Contele T. Batthyány, interpelează de urgență pe ministrul-președinte în chestia vătămării libertății de presă. (Cazul ziarului „A Nap”. N.R.) Au urmat apoi câteva votări nominale.

Greva din Anglia

Din Londra vine știrea, că comitetul sindicatului funcționarilor de cale ferată a dat în cursul nopții semnalul grevei generale prin 500 de telegrame expediate în toată țara.

După cum se anunță din Glasgow, secretarul organizației lucrătorilor de cale ferată din Scoția a răspuns la telegrama, prin care organizația este invitată a se asocia la greva generală, că lucrătorii de la căile ferate scoțiene vor da tot sprijinul colegilor lor.

Nu se poate preciza încă influența ce a avut-o în țară declararea grevei generale.

Exceptând Patington și Sf. Pacraz, celelalte stațiuni prezintă azi un aspect normal. Se observă numai în gări un mare număr de polițiști, cari sunt complect ignorați de membrii comitetului grevist.

Funcționarii dela căile ferate au petrecut noaptea în gări.

În gara Waterloo au sosit din Ardershot peste 20,000 soldați, cari au fost împărțiți în străzi.

În gara Westeabug, greviștii au încercat ieri noapte să reție trenul poștal din Londra, care a putut să fie însă expedit cu o oră mai târziu.

În provincie lucrătorii de la căile ferate sunt și mai agitați contra societăților, ca în Capitală și în curând se va putea vedea, că trenurile pleacă din Londra, dar nu pot sosi la destinație.

Ieri nu se mai eliberau bilete de drum pentru Manchester.

Pagubele suferite, din cauza grevei, de societățile de navigație transatlantice sunt colosale, mai ales acum, când mulți americani, cari au petrecut vara în Europa se întorc acasă.

Vaporul „Lusitania”, care trebuia să transporte 500 de pasageri de clasa I. la New-York, nu a putut pleca.

Guvernul va încerca noi tratative cu lucrătorii, și nu a pierdut încă speranțele unei înțelegeri pacifice.

Șefii lucrătorilor declară, că pentru moment eforturile guvernului nu vor avea nici o influență asupra greviștilor.

Trupele au fost împărțite în gări și pe linie. Fiecare regiment e prevăzut cu un tun revolver cu 3500 cartușe; soldații au câte 10 cartușe.

Podurile și viaductele sunt păzite de armată.

Lucrătorii neorganizați, fac serviciu pe căile ferate, sub sprijinul soldaților, pentru a mijloci comunicația liniilor mai importante și a asigura cărbuni pentru fabrici și spitale.

Guvernul a convocat pe toți lucrătorii rezerviști dela căile ferate.

Lupte groaznice în Liverpool.

Din Londra se anunță, că orașul Liverpool a rămas Sâmbătă noaptea în întuneric, din cauză că toți lucrătorii dela uzina de electricitate s'au pus în grevă. S'a putut totuși produce electricitatea necesară pentru luminarea străzilor principale. Chiar clădirile publice au fost prost luminate.

Teatrele au fost închise. Ziarele nu au putut apare decât în format redus. Cavaleria și infanteria circulă pe străzi pentru a împede eventuale turburări.

La Liverpool nu se mai vorbește de grevă, ci de război civil.

Bărbați din toate părțile se angajează ca polițiști pentru apărarea averii și vieții locuitorilor.

Vineri seara se observa pe stradă o liniște inexplicabilă, care a putut permite soldaților pășina liniștită înainte de sosirea schimbării.

Se bănuie la început că sub liniștea aparentă se prepară turburări grave.

S'a putut însă stabili că și poporul grevișt e obosit și stors de foame, deoarece hrana strict necesară nu se mai poate procura decât pe prețuri exorbitante.

Cetățenii pacinici se tem să călătorească cu trenul.

Din această cauză, puținele trenuri cari puteau fi puse în mișcare înaintea declarării grevei, făceau drumul fără pasageri.

Brutăriile au fost închise Joi, și până nu se mai putea găsi nicăieri.

Restaurantele și magazinele de alimente au fost închise vineri seara de vreme, iar sâmbătă pe la orele două.

Trei crucișătoare păzesc vasele ancorate în port.

*

La Liverpool au avut loc lupte disperate între popor, poliție și armată. Numărul răniților de ambele părți e foarte mare. Armata a făcut uz de arme.

Mulțimea a asediat depoul tramvaielelor electrice, care era insuficient păzit.

Tot ce se afla în depou a fost distrus și ruinele vagoanelor au fost apoi incendiate.

O companie de soldați a fost adusă în grabă pentru a risipi mulțimea. Soldații fură însă atacați cu focuri de revolver.

După ce somă mulțimea să se retragă ofițerul comandă foc.

*

La orele două noaptea a avut loc în cartierul portului o luptă teribilă între greviști, armată și poliție.

Mulțimea a ridicat baricade.

Din cauza lipsei de lumină soldații umblau cu faclă.

În momentul când poliția vroia să aresteze mai mulți greviști, camarazii lor se opuseră și o luptă sângeroasă se născu între mulțime și armată care făcu uz din arme.

Numărul răniților căzuți în această luptă trece de 200. Mulți dintre cei grav răniți au încetat din viață.

Informații precise asupra celor petrecute lipsesc.

Triumful grevei.

Din Londra vine știrea, că garnizoanele din Londra și din alte orașe au fost întărite. Serviciul căilor ferate ale Londrei este încă normal. Cheferiștii dela North-eastern-railway s'au asociat la grevă. Situațiunea la Manchester, Crewe, Sheffield, Huddersfield, Leeds și Stockton este foarte serioasă.

Comitetul executiv al cheferiștilor declară, că știrile despre greva din provincie întrec toate speranțele: totul arată un triumf repede al amployaților căilor ferate. Cheferiștii din Irlanda s'au declarat pentru grevă; greva se va întinde probabil și la căile ferate din Scoția.

CORRESPONDENȚE

DIN ROMANIA

SCRISORI DIN BUCUREȘTI

Marele sbor al principelui George Bibescu. — Acțiunea nefastă a cămătarilor. — Parchetul și cămătarii. — Aniversarea nașterii împăratului Francisc Iosif. — Artistul Liciu la Blaj.

București, 6 August st. v.

Dacă primul sbor al lui Vlaicu a însemnat pentru noi un însemnat moment în drumul spre glorie al geniului național, marea călătorie aeriană făcută eri de principele George Bibescu însemnează succesul definitiv al aviației române.

Cu un curaj neîntrecut, cu o rară stăpânire a meșteșugului de pilot, principele Bibescu, care este și ofițer în rezervă, a făcut eri, cu aeroplanul său, o cursă dela București până la Turnu-Măgurele și înapoi, în interes de serviciu.

Locotenentul Bibescu, care acum e concentrat, a plecat din București la orele 5 dimineața și a ajuns pe câmpul de manevre dela Turnu-Măgurele la orele 6 și un sfert, parcurgând, în termen mediu 110 klm. pe oră, la o înălțime de 300 metri.

Astfel, mulțumită stăruitoarelor și priceputerilor silinți ale principelui George Bibescu azi armata română se poate lăuda, înaintea altor popoare, cu un serviciu de aeroplan, care în curând va ajunge la o perfectă funcționare, — dacă, bine înțeles, se poate găsi o dezvoltare superioară abia pe care a dovedit-o principele Bibescu cu prilejul marelui sbor de eri.

Iată condițiile în cari s'a săvârșit acest sbor:

Joi seara, d. locotenent George Bibescu, care e concentrat la regimentul 10 de artilerie, a primit ordin dela comandantul său să se ducă cu aeroplanul la Turnu-Măgurele ca să transmită domnului colonel Străinescu oare cari recomandări confidentiale.

În consecință, principele Bibescu, Vineri dimineața s'a dus pe platoul dela Cotroceni, de unde, la orele 5 dimineața s'a înălțat pe aparatul său Blériot. În câteva clipe, pasărea uriașă s'a făcut mică, mică de tot în perspectiva văzduhului înalt. Sbură cu o iuteală vertiginosă și cu o siguranță majestoasă. Parcă aripele acele mecanice aveau conștiința că poartă pe un principe de viță domnească. Părea că însuși soimul nostru domnesc de odinioară a înviat și plutește în sbor princiar de asupra civilizației de azi a țării noastre.

Și așa a shurat principele Gheorghe Bibescu până la Turnu-Măgurele, sigur, fără șovăire, fără incidente. Atât de repede a parcurs distanța accasta încât un automobil care plecase cu aproape un ceas înaintea sa spre T.-Măgurele, a ajuns acolo în urma aeroplanului militar.

În acelaș sbor lin, sigur majestos s'a coborât principele Bibescu la Turnu-Măgurele, la orele 6 și un sfert. Coborrea i-a fost salută de o izbucnire formidabilă de urale, ieșită din mii de piepturi.

Imediat aerianul misionar s'a prezentat d-lui colonel Străinescu și i-a înmănat ordinul confidential dela București. După aceea, toți ofițerii și publicul prezent au felicitat în mod călduros pe locotenentul Bibescu pentru succesul desăvârșit al întreprinderii sale îndrăznețe. Apoi distinsul oaspe a fost invitat la un ceai, la popota ofițerilor.

După două ore principele Bibescu s'a înălțat din nou, în mijlocul aceluși entuziaste ovațiuni cari i-au salutat sosirea. A sborat perfect ca și la revenire, cu aceeași iuteală și la aceeași înălțime, deși avea în față un vânt puternic. În cele din urmă, vântul a devenit atât de puternic încât la Mihăilești, câteva minute distanță de București, îndrăznețul aviator a crezut că e mai prudent să se coboare. Și s'a coborât fără nici un accident.

Seara la orele 7 și-a continuat sborul. În cinci minute a fost la Cotroceni.

Ministrul de război ad-interim, d. D. Nenițescu a felicitat telegrafic pe directorul câmpului de aviație militar pentru acest strălucit sbor, în interes de serviciu.

*

De multe ori opinia publică dela noi a avut să se plângă de acțiunea nefastă a cămătarilor evrei, precum și de victimile multe ale acestor cămătari. Acum câțiva ani, justiția a fost nevoită să intervie cu toată energia contra așa numitei „Banda Neagră”, alcătuită din cămătari primejdioși, printre cari se afla și vestitul Goldvurm. Goldvurm și tovarășii săi străini au fost atunci condamnați și expulzați din cauza abuzurilor lor cămătărăști, comise mai ales prin coruperea minorilor.

Acum chestiunea cămătarilor a fost din nou adusă la ordinea zilei prin descoperirea unor polițe false, semnate de un tânăr sublocotenent, pentru a putea face față exorbitanțelor pretenții ale unor cămătari.

Parchetul militar a intervenit pe lângă parchetul civil să deschidă acțiune publică contra acestor corupători de moravuri și să-i urmărească cu toate rigorile legii.

*

Cu prilejul împlinirii a 81 de ani dela nașterea M. S. Francisc Iosif, împărat-rege al Austro-Ungariei, Te-Deum-uri s'au săvârșit în toate orașele capitale de județ din țară.

La București a fost ceremonie religioasă solemnă la catedrala sf. Iosif.

Din partea guvernului au participat la această solemnitate d. P. P. Carp, primul ministru și d. T. Maiorescu, ministrul de externe. Din partea legațiunii a luat parte d. de Fürstenberg, ministrul Austro-Ungariei la București, și tot personalul legației. După slujba religioasă, a avut loc o recepție oficială în sala de marmoră a hotelului Boulevard.

*

O veste care va stârni cea mai vie bucurie în toate cercurile românești. D. Petre Liciu, eminentul societar al Teatrului Național din București, unul din cei mai mari și complexi artiști comici pe cari i-a avut țara românească, va lua parte la serbările dela Blaj.

Grăție autorizației obținute de d. dr. Iuliu Maniu dela guvernul ungar, d. P. Liciu va putea juca la Blaj, *Lupta între femei*, una din cele mai de seamă piese, ale celebrului autor francez Scribe.

Și, împreună cu d. Liciu, va veni la Blaj și d-na Aristizza Romanescu, marca Aristizza, care vreme de treizeci de ani și mai bine a strălucit și strălucește încă pe scena Teatrului Național. D-na Aristizza Romanescu este cea mai mare artistă pe care a avut-o scena românească. Împreună cu Gr. Manolescu, odinioară d-na Romanescu a jucat la Viena *Hamlet* în limba românească, cucerind sufragiile tuturor cunoscătorilor în ale artei, prin jocul lor superior.

Am ținut să aduc aceasta cât mai curând la cunoștința iubitorilor cetitori din Ardeal ca să știe că trebuie să facă tot ce le va sta în putință spre a se duce în număr cât mai mare la Blaj, de

oarece spectacolul artistic pe care d-na Romanescu, d. P. Liciu și soții Bârsan îl vor da acolo, va fi un moment istoric de artă, pe care nu vor avea prilejul să-l trăiască de prea multe ori.

Bucureșteanul.

DIN BUCOVINA

Din politica românilor bucovineni. — Educația fetelor române în Bucovina. — Inundațiile.

— August, 1911.

Spiritele agitate dela scandalul din dietă s'au liniștit. Numai din când în când câte un articol de ziar se resfrânge ca un ecou al acelor întâmplări triste de acum două luni, cari au cauzat desbinarea fraților din țara fagilor. Vara cu căldurile sale a împrăștiat în diferite părți pe cei resvrățiți și astfel lucrurile întâmplare odinioară se vor învechi și vor fi uitate. Ziarele însă continuă lupta aprigă. „Foaia Poporului”, organul partidului național-tărănesc cere într'un articol eșit din penă deputatului Aurel Onciul scoaterea din partidul apărărist a deputaților Boncheș și Dorî Popovici. Numai în cazul acesta clubul român dietal s'ar înjgheba din nou. La din conștientă partidul național-tărănesc va face cartel cu deputații celorlalte națiuni, ca astfel să poată lucra în viitoarele sesiuni.

Această înțelegere nu se va afla niciodată, deoarece apărăriștii nu voiesc sacrificarea colegilor lor.

Viitoarea sesiune a dietei va avea loc în mijlocul lui septemvre. Ne rămâne să așteptăm cu răbdare până atunci și să vedem ce vor începe conducătorii noștri politici. Sunt multe lucruri urgente de rezolvit: Liceul 3. al statului din Cernăuți nu-și are încă edificiul. Rutenii cer despărțirea consistorului și a fondului religionar. Băncile românești au de restituit împrumuturile până în octomvre etc. În interesul obștesc numai în unire se poate lucra cu succes. Vor înceta luptele și certele? Despre asta iubite cetitor voi scrie altă dată. Până atunci mângâie-te, căci știi, că doi români nu încape într'o casă.

*

S'a vorbit adeseori prin diferite ziare despre indiferența publicului românesc față de educația fetelor, cari au să ne deie adevărați luptători pentru cauza națională.

Cu toate că articolele scrise au eșit din condeiele unor bărbați întreprinzători, totuș nu s'a ajuns la un rezultat satisfăcător. Ba, din conștientă, lucrurile au mers înainte pe calea apucată. Spre a dovedi acest adevăr reproduc la locul acesta unele date din anuarul liceului de copile din Cernăuți pe anul 1910/11. În total au fost 550 eleve. Dintre aceste sunt după raționalitate 31 românce și 17 rutence, iar după religione 57 gr.-or. 14, gr.-cat, 319 jidance și restul rom.-cat. Numărul 57 se completează prin aceea, că vr'o 10 românce sunt trecute cu limba maternă germană. Lucruri triste, dar adevărate. Cauza numărului mic de fete românce, cari cercetează școlile noastre superioare, este că numai un număr disparent de fete dela țară vine la oraș, spre a se educa. Sperăm însă cu începutul acestui an școlar lucrurile se vor îndrepta spre bine. De altfel vom fi întrecuți în scurt timp de toți străinii.

Cu totul altfel stăm însă cu școala gr.-or. de fete din Cernăuți. Aci avem dintre 441 eleve gr.-or. 292 românce, iar rutenii numai 149. Deie Domnul, ca măcar această școală să fie pentru noi mai norocoasă.

*

Abia scăzuse apa după primele inundații și iarăș începu să ploaie din nou. Ploaia, care a ținut de astă dată vr'o 10 zile a stricat foarte mult grânelor, dar îndeosebi fânului, care în cea mai mare parte era cosit. Prin grele cumpene trec bieții țărani! Vitele le sunt bolnave, bălcirile sunt închise, iar ploaia distruge tot meru puținul lor avut, prefăcându-l țărină fără suflet.

De prezent e foarte frig și e temere, că nu se coace porumbul.

În toate părțile se lucrează la reconstruirea șoselelor. Iar comitetele de ajutorare pentru cei inundați își dau mare silință pentru încasarea banilor.

Correspondent Petrec.

Litere - Arte - Științe

CÂNTEC DE NOAPTE

*Din zări, pe văi și dealuri
Amurgul s'a cernit,
Pe când tăcute umbre
Se scurg în asfințit.*

*Pe valea sură-adoarme
Cătuțul resfirat,
Doar pacea i-o îngână
Izvoru' ndepărtat.*

*Strălucitoare stele
Acum clipește în zări,
Și luminează triste
Pustiei depărtări.*

*În liniștea adâncă
S'arată luna 'nceț,
Cu ea la drum pornește
Un suflet de poet....*

Val. Bora.

Dragoste de copil

de Const. A. Giulescu

Imi aduc aminte: Eram în clasa patra de liceu. Stăteam în gazdă la bunica, o femeie bătrână, cu obrazul încrețit ca o poamă uscată, cu ochii spălați și cicălitoare de-mi venia să iau lumea în eap. Așa era bunica...

Din zori și până'n seară era cu ochii pironiți pe mine, și mă dojenia într'una:

„Șterge-ți picioarele, băiete, să nu murdărești covorul. Ori: vezi-ți de carte, că altfel nu-ți dau prăjituri la masă...”

Amenințarea asta era teribilă pentru mine! Mai ales că făcea bunica niște gogoși de mă lingeam pe buze...

Alteori, mă trimețea în ietăcelul de sub scară să-i curăț penele de găse, ori să-i scarmăn lăna pentru saltel. Și de multeori când nu vream să mă duc, imi pipăia spinarea cu o nuia de rachită, ori imi trăgea câte-o scutuloă peste ceafă, de vedeam stele verzi...

Și avea bunica o mână uscată și osoasă, de părea că mă lovește cu blana, nu alta!

Parcă o văd, alergând cât era curtea de mare să mă prindă, cu papucii clepăindu-i de călcăie, și amenințându-mă cu pumnul:

„Diavole, pun eu mâna pe tine!”

Cu toate că dela o vreme mă făcusem băiat mare, și mustața începuse să-mi mijească, totuș, aveam o frică nemaipomenită de bunica. Aceasta din pricină că dumneaei nu-și schimbase deloc purtarea față de mine. Rămăsesem pentru ea, tot un țângău fără minte și neascultător...

Trecusem în clasa patra gimnazială. Eram socotit printre băieții cei buni. Tată-meu ca drept mulțumire, imi cumpărase ceasornic de argint și haine cu pantaloni lungi, eram grozav!

Imi lăsasem și părul mare dat peste cap, în care de multeori s'au încurcat mâinile bunicei.

Făceam ochii mici, imi răzimam capul de mâni, luându-mi aere de visător, și toată ziua trăgeam de-mi picurau lacrimi din ochi, de cele câteva firicele de pufușor, cari începuseră să-mi crească deasupra gurii...

Prinsesem dela o vreme a vorbi mai răspieat; făceam spirit pe socoteala celor slabi și imi fugiau ochii după fetele din școala profesională, dar mai ales după cele dela externat...

Cumpăram tutun și fumam pe furia. Scriam bilete de dragoste, și purtam ghete cu scârț.

Am început să citesc mai târziu și romane de senzație; iar în nopțile de vară, stăeam cu ochii pironiți în lună, visându-mă pe margini de ape, cu draga'n brațe „mână'n mână și gură'n gură” pe când deasupra-ne cădeau „în rânduri rânduri, înfiorate flori de tei”...

În anul când eram în clasa patra, se mutase peste drum de casele bunicei, un neamț numit Resch.

Bătrânul pleca în zorii zilei de-acasă, mergea la o fabrică de spirt unde era director, și venia de-acolo tocmai seara târziu...

Avea trei fete ca trei stele: Mara, cam în

etate de cincisprezece ani, era brunetă cu ochii negri ca întunericul. Avea o fire visătoare, melancolică....

Adela, cea mijlocie, nu împlinise patrușprezece ani. Era blondă ca o floare de păpădie, cu ochii căprui. Avea o privire arzătoare și o făptură nebunatică, svăpăiată....

Despre Angela ce-aș putea spune? Era prea tânără. Numai de unsprezece ani! Un boboc de trandafir, căruia nu-i poți cunoaște mirosul și culoarea!... Totuși, era cea mai gingașă. Avea ceva din frumusețea Adelinei, și toată melancolia din ochii Marii....

Mai plină la corp, avea și cel mai frumos păr pe care l'am văzut vre-o dată....

Când le-am zărit a doua-zi de Sf. Gheorghe nu m'am putut stăpâni să nu le cercetez pe câte trele, timp îndelungat.... Imi răsățam privirea pe sănurile lor, și le asămuam obrajii îmbujorați cu florile roșioare de măr, cari le împodobiau grădina.

M'a deșteptat din visarea mea glasul bunicii, care îmboldindu-mă dela spate imi zicea:

„Cartea, cartea băste. nu fetele!... Șterge-ți mai întâi nasul... și pe urmă.

Și după o scurtă pauză:

„Am să te închid în odaia de sub scară, ca să nu te mai uiți pe fereastră....

Am înlemnit când am auzit și amenințarea asta!...

Ce erau gogoșile când mi se răpeau dela gură? Ce era nuiaua de rachită, or lipile ce mi-se aplicau la ceafă?—Nimic!... Cu amenințarea asta era în stare bunica să mă bage în pământ.

Și când? Toomai acum în primăvară!... Când natura da fioruri de iubire!... Când peste drum se mutaseră fete așa de dragălașe! Și când....

Vai! dar era o crimă ce îndrăsnea să facă bunica cu mine!...

Trei zile încheiate nu m'am apropiat de fereastră nici un gândul. A patra zi era duminică. Bunica se culcase după masă într'o cămaruță din dos, iar eu cum am crezut-o adormită m'am repezit la fereastră. Auzisem de cu vreme larmă în grădina de peste drum.

Fetele se dădeau pe coardă. Două învârteau frânghia, pe când a treia sărea bătând din palme. Auzeam dela fereastră două glasuri înfrățite: Ein, zvei, drei, fir, etc.... Numărau așa până la douăzeci, apoi se schimba alta, și iar alta. Eu le urmăream pe toate trele în salturile lor ștregărești.

Adela sărea cea mai bine dintre toate. Oh! svăpăiata de Adela!

Eu, nu-mi ridicam ochii de pe făptura lor, pe când gândurile toate, cu întreg sufletul meu, erau între ele! Vai!... Cum aș fi sărit și eu pe coardă!... Le vedeam rochițele fluturând în vânt, ca niște aripioare, desvelindu-le până sus picioarele grăslui, gingașe!...

Când am auzit pe bunica tușind, n'am nimerit să iau cartea în mână, și să m'așez pe scunelul dela sobă. Mă gândeam atunci: Doamne, ce copilărie tristă mai am și eu!...

Dar, din graba mare cu care am plecat dela fereastră, n'am băgat de samă că-mi uitasem acolo o batistă parfumată, și roșie ca para foelului.

De cum a venit bunica în casă, nu mi-am mai ridicat ochii de pe carte.

La un timp, îi aud glasul:

„A ba, musiu, iar ai fost la fereastră...”

„N'am fost bunicețo, îi răspund cu voce miolăită....

„Așa? N'ai fost? Dar steagul ăsta al cui e? Ai? M'a întrebat dumneaei cu voce pițigăiată, arătându-și dinții înegriți de tutun....

„Păi... am îngăinat....

„Păi, ne păi, mi-a tăiat vorba.... Am să te închid sub scară, curată vorbă. Văd eu că nu o scot cu tine la căpătâi....

Ce mai știam eu acum de vorbele bunicii, când toată ziua imi era gândul dus la Adela!?

Numele ăsta scump îl pronunțam deatâtea ori cu drag!... Pe toate lucrurile mele era scris cu litere de foc. Mă culcam sara cu imagina ei în gând, și mă deșteptam în zori cu numele pe buze....

În clasă, îi scriam numele pe tablă, pe ușă pe bănci. Până și pe stâlpii din sala de gimnă-

stică era scris. Litera A îmi era cea mai dragă din alfabet...

De multe-ori mă suiam pe catedră și strigam către colegi:

„Tăiați-mi inima, băieți, și veți găsi scris pe ea numele Adeli!...”

Azi așa, mâine așa, mă prinsesem de făptura ei cu atâta patimă, că-mi uitasem de carte, de dojana profesorilor, ba chiar și de schimonosirile bunicii...

Un singur lucru mă durea: Adela, știe oare, că eu trăiesc pe lume, și că sufăr din pricina ei? Oh! De-ar fi știut!...

Intr'o sară, mă trimisese bunica, să-i cumpăr zecce legături de ridichi din piața mică. Am rugat pe negustor să mi-le învâlcască bine într'o gazetă...

Apropiam de casă, când în dreptul casei Nimfelor, îmi apare dinaintea Adela!... Mi-s'au înmuiat picioarele, de-mi venea să m'așez în mijlocul drumului. Nu mai știam dacă e vis, ori adevăr!...

Trecea grăbită, ducând în mână un buchet de liliac. Îmi venia să intru în pământ de ciudă, și îmi blestemam ceasul plăcerii de acasă...

Mă uitam când la buchetul ei de flori, când la pachetul meu cu ridichii.

A trecut pe lângă mine ca o căprioară, lăsând în urmă-i parfumul florilor de liliac... Iar când a venit în fața mea, s'a uitat cu milă la pachetul meu de ridichii, ale căror mustăți ieșiseră afară prin hârtia udată de apă...

Tot discursul pe care îl pregătisem din vreme, cu toate cuvintele lui alese, s'a evaporat ca o picătură de apă la arșița soarelui... Am micșorat pasul, și am rămas în urmă. Cu cât se depărta Adela de mine, cu atât mă simțiam mai amărît!...

Oh! afurit ceas!...

Îmi venia să plâng, să rănesc ca un nebun, și de mi-ar fi stat în putere, cum aș fi răsturnat-o pe bunica peste roata morii! Doamne!...

Am luat atunci o hotărâre eroică: Am ridicat pachetul, am închis ochii, și l-am aruncat într'o grădină.

Cum nu mai era chip să mă duc acasă, căci știam ce m'ar fi așteptat dela bunica, m'am dus de m'am culcat la un prieten.

A doua zi, am scris acasă, și peste trei zile a venit tata. Cu toate stăruințele, n'am vrut să mai rămân nici o zi la bunica.

Iar când am dat cu ochii de dumnoaei, simteam, că mă înăduș, că mi-se oprește respirația... Și mă uitam chiondorâș după ușă, cum stătea atârnată nuiana de răchită, cu care de n'ar fi fost tata de față, ce mai bătaie mi-ar fi tras bunicuța!...

A doua zi, am fost dat în gazdă la un popă...

Am scăpat cu chipul acesta și de bunicuța și de dragostea Adeli!... Două rele tot așa de mari, cari m'ar fi aruncat de sigur în prăpastie!...

Ce-ți e Doamne, cu băieții ăștia, când se cred ajunși în rândul oamenilor mari!...

piscul numit *Drachenfels*, cu păretele lui stâncos și cu impozantele ruine ale unui castel medieval, pe pisc. Colțul de stâncă, ce stă să se rostogolească pe spatele Rinului, are forma unei cumplite măsele de mamut, care chiar în neamul său de urias, pare a fi fost cel mai urias dintre toți. Celelalte dealuri din grupa *Siebengebirge*, se ascund în zare după *Drachenfels*, așteptând pe rând ca ochii vizitatorilor, pe cari vaporul „*Borussia*” îi duce în orașul cu străvechiul și strălucitul dom gotic, să le admire până departe, când pier în noapte, unul câte unul.

Rinul, o cotește puțin la stânga, așa, că soarele ce apune în zare, dincolo de podul solid și artistic de la *Bonn*, își poate trece sulitele de foc prin geamurile de șarlach roșu ale palatului cristalin și rece, din adâncuri de apă. Peste puntea de văpaie, tăiată de-adreptul din soare și peste creasta undelor neliniștite, aștepti par'eă în fiecă clipă să răsară umede și goale, umerele albe și acoperite de spumă ale „fețelor Rinului”.

Motivul wagnerien al valurilor din *Rheingold* te chiamă cu vraja sa din toate părțile, viu, măreț și profund.

Linăștea asfintitului crește, venind aproape de tot, pe aripi mari de umbră, ce acopăr picioarele stâncilor. Rinul încremenește fără de veste, sub spuza unui alt fluviu de văpaie, ce curge peste el. Pe țărm, nemțoaice frumoase și blonde, cu coatele pe spate, în haine simple, ne însoțesc cu ochii lor albaștri până departe, fluturându-și năframele albe, ca niște stegulețe pașnice, iar clopotul dela prora vaporului, dă signalul, că ne apropiem de *Godesberg*.

Nici nu observasem, când am plecat din *Honnef*. Peste bord trece o adieră parfumată. Ochii ți-se închid îmbătați, pieptul îți respiră larg, iar buzele îți rostesc fără de voie: *Rheingold!* *Rheingold!*...

O legendă

Despre originea celor „șapte dealuri”, în poporul german din părțile locului circulă foarte multe povești. Una din acestea am auzit-o la *Dollendorf*, într'o cărciumă țărănească, lângă un păhar cu *Rudesheimer* auriu. Birtașul, care se întâmplase, că tocmai în ziua aceea să nu aibă oaspeți, îmi povesti pe îndelete următoarea legendă, pe care am aflat-o foarte interesantă și m'am hotărât s'o însemnez în carnetul meu. L-am ascultat pe când povestea cu toată atențiunea, deoarece limba pe care o vorbea, era un dialect greu de înțeles pentru străini. Ochii săi căprui, frumoși, se aprindeau uneori într'un chip neobișnuit. În clipele acelea citeam în cerul lor profund toate legendele albastre ale Rinului și poezia măreață a castelurilor ruinate.

Când fu la al treilea păhar, cărcimarul și amicul meu de mai târziu, de a cărui grădiniță cu roze galbene și roșii mi-se leagă una din cele mai frumoase amintiri din timpul, care l-am petrecut în Germania, mi-a povestit următoarele lucruri.

„Dacă e vorba, ca să știi cum s'a zidit cele „șapte dealuri”, apoi aici la noi e cunoscută o poveste veche. Ai fost la *Unkel*?”

„Nu, dar sper să merg!”

„După oasele, cari s'au aflat acolo, noi bănuim, iar învățații dela *Bonn* știu, că pe vremuri bătrâne, au viețuit pe-aici mamuți, elefanți și rinoceri. Cipreși, palmieri și alți arbori, cari azi cresc doar în clima subtropică, pe lava și Ceylon, se aflau prin părțile acestea în mare mulțime. Toată valea Rinului, dela *Knies*, de lângă *Basel*, spre miază-noapte cât vedeai cu ochii, nu era altă decât un lac cumplit, așa cum se mai poate vedea și azi colo sus lângă *Remagen*, la *Laachersee*. Noi credem azi, că va fi fost cam tot așa, dar de este adevărat, n'o putem spune cu siguranță”.

La vorba asta crășmarul își umplu din nou păharul și sorbindu-l pe gustate, mă privi cu ochii lui cuminți și sinceri. Să fi tot avut vre-o cincizeci de ani, deși la prima vedere nu i-ai fi dat decât cam patruzeci și mai bine. Dupăce-și schimbă

apoi pipa din colțul stâng al gurei în cel drept, sucindu-și între degete câteva fire de mustăți subțirele, își continuă povestea cu glas argintiu și plin de căldură.

„Ei vezi”, zice el, „lacul ăsta strămtorit astfel între hotarele munților, nu odată își repezea valurile sale neliniștite, umflându-le peste țermuri și cutropind, tot, ce aflau în cale.

În partea stâncoasă dinspre miazănoapte”, — și aici își întinse crășmarul mâna, ca și când ar fi voit să desemneze regiunea despre care vorbea, acolo unde se naltă *Drachenfels* și *Bolandseech*, întocmai ca doi stâlpi de poartă din cetatea ciclopiilor, unul în fața celuilalt, un zid îl opria ca să-și scurgă apele mai departe spre marea nordică. Băstinașii din *Zifel* și *Westerwalk*, suferiau grozav din cauza deselor revărsări de apă și nu arareori aduceau zeilor la cari se închinau, jertfe peste jertfe, ca să spargă spinarea stâncilor tăcută în chip de zid, cu ajutorul focului ce-l aveau în stăpânirea lor sub pământ și să facă ei, ca lacul *Binnen*, în loc ca să inee cu puvoaiele sale din toate laturile, văile, să se reverse peste șesurile largi dela miazănoapte, în mare. Cu toate acestea însă, aceia cari aveau puterea sub pământ, n'au prea vrut să-și deschidă urechile, la jela și năcazul oamenilor.

Astfel s'au hotărât să trimită soli în țara urieșilor, rugându-i ca să vină câțiva dintre ei și să sfredelească de vor putea dealurile, ce împedecau apele din mersul lor. Ce le făgăduiau, pe lângă o recunoștință eternă, erau nenumerate și prețioase daruri.

Așa într'o bună zi s'au pogorît din munți șapte urieși cu șapte sape urieșe pe umeri, ca să sfredelească zidurile și stâncile de *trachit*, la țermul nordic al lacului *Binnen*. Și s'au pus urieșii pe lucru strașnic, pentruca să mântuiască treaba la care s'au obligat. Când s'a fost marit crepătura la care săpau, s'au prăbușit apele furioase în inima ei, îi sfredeliră vinele și lărgind-o, se porniră la vale pe șes în jos. Lacul se îngustă și la urmă dispăru cu desăvârșire, iar Rinul eliberat din lanțuri, o porni măreț spre mare.

Răzimați cu bărbile pe sape, priviau urieșii mândrii, cu ochii afundați în zare, iar pe amândouă părțile frumosului fluviu, clocotia în piepturile oamenilor veselia. Acum locuitorii văilor acelorora, aduseră celor șapte, bogății și comori lângă comori pe cari le-au răpit și ei dela duhul peșterilor din munți. Urieșii împărțiră toate frățește și trântind sapele pe umeri, o porniră la casa lor, în munți. Vezi, pe acolo pe unde au îngrămădit pământul ce-l scoteau cu sape, s'au făcut cu cele „șapte dealuri” — Asta-i legenda”.

Neamțul își aprinse pipa, o așeză între dinții săi albi, strălucitori, umplu paharele și închină în sănătatea unui regim, a cărei străbuni au viețuit pe Rin în sus într'un castel vestit, la *Neu-Wied*. I-am mulțumit la rândul meu și luându-mi rămas bun, am plecat spre Rin.

Peste un pătrar de oră pluteam într'o barcă îngustă pe valuri repezi în jos către *Bonn*. Dinspre ruinele dela *Drachenfels*, luna se ivi ca o lanternă neobișnuit de mare, coaptă. Pe Rin în sus, alerga sforăind un *Motorbort*, cu studenți ce cântau: *am Rhein, am Rhein!* Sufletul îmi tremura de plăcere și mulțumire. Valurile clipeceau pe lângă barcă, iar bătrânul luntraș trăgea simetric lopoșile cu brețe vânjoase, pe când o adiere de vânt ce alerga pe de-asupra apelor îi flutura platele, ce i-se adunaseră în câteva smocari pe frunte.

Prin geamurile nopții, ce prindeau cântecul studenților acompaniat de sforăitul monstru al motorului. Când mi-am întors în urmă capul și am privit înapoi, peste *Siebengebirge*, luna țesuse un paiangenis de vrajă și de poezie.

„Am ajuns la *Bonn*”, murmură luntrașul.

Dr. I. Broșu.

Pe Rin dela Mainz la Colonia

Siebengebirge.

Rinul își ia rămas bun dela munți.

Acum pare că-și iuțește pasul, își scutură platele verzi și își limpește încă odată oglinda clară, ca în adâncul argintului ce să imprime pentru totdeauna frumuseța, poezia și legenda seculară a celor „șapte dealuri”.

Vaporul acostează câteva minute la stațiunea *Honnef*, sau cum se chiamă aici pentru clima sa domoală, *Nizza* germană. Lângă ancoră un tânăr de vre-o 18 ani, părțit de soare, cu brațele goale, purtând pe cap o beretă de marinar, având aerul acela molatic de plictiseală pe care îl împrumută ochilor, buzelor și feții vederea aproape zilnică a aceloraș locuri, ascultarea aceloraș întrebări curioase și naive și vibratul aceloraș emoționante exclamații stereotipe, ne arată cu brațul drept întins înainte, *das Siebengebirge*. Din întreaga grupă de coline vulcanice, noi zăream deocamdată numai

INCZÉDY ÁKOS

stoler, atelier pentru aranjarea odăilor

ARAD, str. gróf Károlyi Gyula Nr. 10 (casa proprie.)

Aranjează și servește cu planuri de aranjament pentru odăi și prăvălii. Totfelul de planuri se execută gratuit. Se află stabil înmagazinate cele mai escelente mobile.

Serbările Ligei Culturale

Un lucru ce nu s'a accentuat până acum pentru onor. public ce participă la marile serbări organizate în parcul Carol I (Filaret) în zilele de 28, 29 și 30 august, v. nu este numai excepționala *reducere de 75 la sută* ce am dobândit pe toate liniile C. F. R., ci este și eventualitatea unui câștig din loteria ligei, a cărei primă tragere va fi în ziua de 21 noemvrie, c.

Atunci urna va scoate pentru 306 fereciți câștigători, tot atâtea numere norocoase în sumă totală de 27.250 lei, din care unul de 10.000 lei. Biletele sunt valabile și pentru tragerea II-a, care va avea loc peste 6 luni, când vor fi încă 467 câștiguri în valoare de 37.750 lei între care un altul tot de 10.000 lei. În total 773 câștiguri în sumă de 65.000 lei.

E necesar ca fiecare participant să spună la cassa de bilete a gării că merge la București pentru serbările ligei. Aceasta spre a se evita orice confuzie.

Reducerea generală de 75 la sută pe C. F. R. este valabilă pentru plecare în zilele de 26, 27, 28, 29 și 30 august, iar pentru înapoere în zilele de 28, 29, 30 și 31 august. Reducerea este acordată pentru toate clasele și pentru toate trenurile accelerate și de persoane.

Avantagiile excepționalei reduceri de 75 la sută pe căile ferate și eventualitatea unui câștig din loteria ligei sunt unite însă și cu alte motive de natură a determina pe oricine să vină la marile noastre serbări. Expozițiile de costume, de produse casnice; artistică, istorică, sunt numai pentru onor. public. Oricine poate expune asemenea produse fie numai pentru expoziție, fie și pentru desfacere.

Doinele cântate de ciobanii din Vrancea, serenadele venețiene pe lac, concursul de coruri populare, etc. sunt tot atâtea producțiuni artistice pentru ca onor. public să poată zice că a petrecut în adevăr.

Asaltul dela Grivița dat tocmai în ziua de 30 (luarea Griviței) singur formează un punct care va da cea mai deplină satisfacție cui vine la serbările ligei.

Nu mai vorbim de celelalte lucrări căci fiecare în parte și toate la un loc, alcătuiesc un program pe cât de bogat și de variat, pe atât de atractiv și de rar. El nu se întâlnește încă în anele ligei culturale.

Dr. ȘTEFAN TĂMĂȘDAN

medic unv. specialist în arta dentistică.

ARAD, vis-à-vis cu casa comitatului.

Palatul Fischer Eliz. Poarta II.

Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

Univ. med.

dr. VICTOR GRAUR

medic școlar calificat, profesor de gimnastică
instituit de dentistică.

Arad, Andrassy-tér Nr. 22.

Etagiul I., în fața pal. administrativ (comit.)

INFORMAȚIUNI

Arad, 21 august 1911.

Mersul vremii

Institutul meteorologic anunță, vreme caldă, pe alocurca cu ploi furtunoase.

Prognostic-telegrafic: Căldură, furtuni.

Temperatura la amiazi a fost de 27 Celsius.

Bursa de cereale din Budapesta

(După 50 klg.)

Grâu pe Octomvre	Cor. 11-70
Grâu pe Aprilie 1912 . . .	" 11-98
Secară pe Octomvre	" 9-77
Cucuruz pe August	" —
Cucuruz pe Septemvre . . .	" 8-38
Cucuruz pe Maiu 1912 . . .	" 8-12
Ovăș pe Octomvre	" 9-05

De-ale noastre.

Toți participanții la festivitățile dela Blaj să nu uite că numele stației unde se coboară este *Küküllő-szög* și nu *Balázsfalva*.

Surprindere plăcută. La ora 11 din noapte o distinsă societate ne-a cauzat o surprindere din cele mai plăcute, vizitându-ne redacția și întreg stabilimentul tipografic „Concordia”. Am avut fericirea de a saluta în localitatea redacțională pe ilustratele doamne Miclea, dr. Ghizelan, Goldiș și dr. Velici în societatea mai multor domni.

Membru fondator al bisericii ort. române din *Vârșeț* s'a înseris plăind 50 cor. d. Antoniu Popoviciu, paroh din Nicolințul-mare. Această faptă nobilă se laudă de sine!

Alegere de învățător. Marți în August v. s'a ținut la consistorul diecezan din Caransebeș alegerea de învățător la școala de aplicație de pe lângă institutul pedagogic de acolo. A fost ales învățătorul substituit de până acum d. Ioan Popa Curescu.

Sincere felicitări!

Pentru școala de fete din Arad.

D. *Cornel Popescu* din Nădab a dăruit 20 cor. pentru școala de fete din Arad ca răscumpărare a anunțurilor de logodnă au d-șoara *Iuliana Vessa*, fiica medicului dr. Gheorghe Vessa din Socodor.

Logodnă. Anunțăm cu deosebită plăcere că duminică în 7 (20) august d. *Iuliu Roșescu*, fiul distinsului protopop al *Chajului*, părintele *Tuliu Roșescu*, a logodit pe gingașa d-șoară *Tullia Dimitrescu* din Arad.

Sincerele noastre felicitări!

În loc de anunțuri.

Cununie. D. *Aurel Ioan Reu*, cand. de preot din *Borgomijloceni* și d-șoara *Mărioara Fulmen Goron* din Cărsău își vor serba cununia religioasă în 28 august a. c.

Sincere felicitări!

Necrolog. D. *Nicolae Vătășan*, profesor seminarial în penziune după îndelungate și grele suferințe a încetat din viață vineri, în 5 (18) aug. 1911. În mormântarea a avut loc ieri, duminică, în cimitirul bisericii gr.-or. din *Zoltan*.

Odihnească în pace.

Schimbarea la față la Bodrog. La praznicul *Schimbării la față* s. mănăstire *Hodoș-Bodrog* a fost cercetată și în anul acesta de foarte mulți credincioși. Amintim aici numai procesiunile conduse de preoți și anume:

Aurel Petcu preot în *Dragoești*, a condus un mare număr de credincioși din comunele *Dragoești*, *Ficatar*, *Căpăt*, *Racovița*, *Hitiș*, *Sârbova*, *Izvin* și *Remetea*; preotul *Ioan Chișozan* a venit cu credincioșii din *Cheverșul-mare*; pr. *Victor Aga* cu credincioșii din *Chișoda*; pr. *Emil Popoviciu* și inv. *Petru Balint* au condus pe credincioșii din *Sințea*. Impozantă și disciplinată a fost grupa din *Pâncota*, condusă de preotul *Ioan Iercosan*.

Toate procesiunile acestea, și alte mai mici, la intrarea pe teritoriul mănăstirii au fost întâmpinate cu cuvinte părintești de I. P. C. Sa părintele arhimandrit *Augustin Hamsea*, prepozitul mănăstirii. În preseara sărbătoarei s'a celebrat privegherea după care peregrinii au petrecut aproape întreaga noaptea în cântări și rugăciuni, având în mâni lumânări aprinse, ce dădeau praznicului o înfățișare mai sărbătorească.

Liturgia solemnă a fost celebrată de părintele arhimandrit *Aug. Hamsea* cu asistență numeroasă. Părintele arhimandrit a rostit peregrinilor o predică plină de învățături practice, cum rar se aude în bisericile noastre. Predica a făcut o impresie foarte bună și adâncă asupra numărului ascultători. După serviciul divin peregrinii au părăsit mănăstirea petrecuți fiind până la ieșirea de pe teritoriul ei de I. P. C. Sa arhimandritul, care în cuvinte alese își ia rămas bun dela ei, le dă binecuvântarea sa, ca să se întoarcă mângăiați și înzestrați cu învățături frumoase creștinești la vetrele lor.

Mai impozant va fi peregrinajul dela s. *Măria-mare*, care va fi o adevărată sărbătoare populară-bisericească.

Contra beției. Consiliul comunal din Le-pindea (cercul *Dicio-Sân-Mărtinului*) a primit propunerea preotului *Iulin Holdăr*, ca de acum înainte crășmele să fie închise duminică și în sărbători, și anume din ajun până a doua zi după sărbătoare (sau luni) dimineața la 6 ore.

Din patrie.

Limba germană în preparandii. Ministrul de culte și instrucție publică va introduce în preparandii un plan nou de învățământ. Pe baza acestui plan nou se va propune în toate cursurile limba germană după un metod cu totul nou. Limba germană va fi unica limbă străină obligată în toate preparandiile. Scopul învățării acestei limbi este, ca viitorul învățător să ajungă în atingere cu o cultură străină, să-și însușiască înrâtăta limba germană, încât în viitor să poată studia cărți pedagogice germane. Prin aceasta viitorul învățător va ajunge să cunoască și metodele de învățământ străine. În ora de limbă germană profesorul se va folosi în vorbire numai de limba germană. Elevii, cari intră în preparandii vor fi împărțiți în grupe, deoarece bagajul lor de cunoștințe este diferit.

În cele 2 cursuri dintâu se va pune mai mult pond pe cunoașterea de cuvinte, iar în cele 2 cursuri ultime operele literare. Gramatica nu se va propune separat, ci numai în legătură cu lectura. Elevii vor avea să citească mult, mai ales pe scriitorii clasici, dar nici scriitorii moderni nu vor fi neglijați.

Confiscarea ziarului „A Nap”. Presa maghiară tipă de-ți ia auzul. Parchetul a confiscat ziarul „A Nap” din cauza articolului de fond intitulat „Amintiri sângeroase”, în care săvârșește crimă de les majestate.

Deși cunoscând tonul murdar și bândăran cultivat de această fițuică de revol-văr nu ne surprinde dispoziția aceasta — chiar ilegală — a parchetului, — e bine să relevăm atitudinea indignată a pressei jidovite, care abia acum află de bine să țipe ca din gura șarpelui, împotriva călcării în picioare a libertății de presă.

De data aceasta însă e inconsecventă atitudinea ei inagrabilă, când cu multele procese monstre intentate ziarelor românești pentru câte un cuvânt apăsător, dar adevărat.

Firește patrioții trebuia ei să dea de belea, ca să înțeleagă ce va să zică un atentat împotriva libertății de presă.

Iată ce zic d-lor de data aceasta: „Durerer acest guvern — se vede — n'a învățat din evenimentele triste ale trecutului. Și măcar că respectarea libertății o accentuează necontentit, iată cu cel dintâu prilej își uită promisiunea și atentează în con-

ra presei antipode cu mijloace, cari nu se poate aproba odată cu capul, nici un cetățean inteligent al țării. Impotriva unei amuțiri așa de brutale și de ilegale a părerii contrare protestăm cu toată energia și credem că împreună cu noi și întreaga opinie publică imparțială.

Măcar că e vorba de o insultă bătărană și lipsită de bun-simț, la persoana Majestății Sale, chiar când bătrânul suveran și împlinise al 81 an al vieții sale glorioasă.

Jandarmii și țiganii. O trupă de jandarmi din Timișoara a dat de o caravană de țigani într-o porumbiște. Țiganii, când zăriră jandarmii o luară la sănătoasa. Zădarnice au rămas provocările jandarmilor de a o opri caravana de țigani; țiganii fugiau mâncând pământul, ba vr-o câțiva dintre ei au descărcat și focuri de revolver asupra jandarmilor. Sergentul de jandarmi în fața pășirei agresive a țiganilor, a comandat foc, în urma căruia trei au rămas morți pe loc, iar mai mulți au fost grav răniți. S'a pornit o anchetă severă.

Dela frați.

Sesiunea de toamnă a Academiei române se va deschide în ziua de Vineri 2 septembrie a. c.

Această primă ședință va fi intimă.

Aviatorul Vlaicu, a făcut Vineri dimineață, pe câmpul dela Cotroceni un zbor de 15 minute, spre a încerca aparatul cu care se duce la serbările din Blaj.

Zborul a fost lin, la o înălțime de 250 metri. După vre-o câteva ocoluri în jurul câmpului, Vlaicu a aterizat cu aceeași siguranță ca în toate încercările de mai înainte.

D. Vlaicu și-a demontat aparatul și l'a expediat la Blaj.

Un nebun în parcul castelului Peleş. Din Sinaia primim știrea, că un tânăr anume Ioan Nicolae, în vârstă de vre-o 20 de ani a izbutit să se strecoare Vineri în parcul castelului Peleş și aținuse calea M. S. Regelui care-și făcea obiceiuita preumblare.

El a fost arestat și s'a constatat că e atins de alienație mintală.

Dânsul e originar din Bitolia, Macedonia, și e venit de puțin timp în țară.

Jean Richepin la București. Se anunță că celebrul scriitor francez Jean Richepin, membru al

Academiei franceze, va sosi în București, în luna Ianuarie.

Richepin va ține patru conferințe la Ateneu.

Din străinătate.

Explozie de gaz. O explozie de gaz s'a produs Vineri în gara Potsdam, în momentul sosirii unui tren. Șase persoane au fost grav rănite. Mai mulți trecători au fost și ei răniți de sfărâmături de sticle și zid.

Ludovic al II al Bavariei. S'au împlinit 25 ani de când s'a aruncat regele Ludovic II al Bavariei în lacul dela Starnberg, târând cu sine și pe medicul său dr. von Gudden. Mult s'a discutat dacă acest act desperat a fost datorat sau nu nebuniei.

Un lucru e sigur, că creierul regelui nu era în perfectă regulă. Meru i-se părea că aude voci împrejurul său. Intr'o bună dimineață ne mai plăcându-i fața bătrânului și credinciosului său Meier, l-a silit să-și puc o mască comandată anume de rege și numai cu aceasta avea voie să se prezinte regelui.

Unui alt servitor i-a impus să poarte pe frunte un mare sigil de coară roșie. Pe de altă parte el nu voi să vorbească, cu nimeni, decât cu servitorii săi, cu soldați și cu oameni de rând. Unicii săi oaspeți erau... o statuă a lui Ludovic XIV și alta a Mariei Antoaneta, pe cari le invita la masă, dispunând să fie servite ca și cum ar fi persoane autentice. „Aceștia — zicea el — sunt cei mai plăcuți oaspeți ai mei, căci nu mă plictisesc cu vorba și pot să-i expediez dela masă când vreau“. Făcând din ce în ce cheltueli mai nebunești datorită i-s'au urecat la milioane și creditorii i-au intentat acțiune; dar când portărele a venit pentru sechestrul a dat poruncă să-l aresteze și să-l arunce în lac. Văzând că nu este ascultat l-au apucat furiile și a lovit pe toți ce-i veneau înainte. Făcându-i ministerul o hârtie formală în care îl ruga, să-și limiteze cheltuelile drept răspuns el îl concedia formând un nou minister în capul căruia pune... pe bărbierul său.

Când d-rul von Gudden l-a declarat nebun, de vindecat, ministrul Baron Kraislheim a avut însărcinarea să anunțe regelui iminenta sa detronare. El s'a dus în fruntea unei comisii; dar regele dete ordin să-i aresteze pe toți și apoi porunci să fie lăsați să moară de foame în temniță.

Diverse.

Teatrul „Apollo“. Cinematograful Apollo (în noul palat Lloyd, bulev. Andrassy), marți 22 august n. va prezenta un program interesant, de toată frumusețea. Se va juca zguduitoră piesă dramatică „Mâna nebunului“ productul cel mai puternic al cinematografului. Măine va fi o reprezentație și la ora 3 și jumătate.

Programul va fi următorul: Regiunea Neapolului. Copie din natură. Arderea gărei de nord din

Viena. Fotografie actuală. Mare atracție. Balerina de Montmartre. Tablou de gen. Sărmana văduvă se face balerină la un local de petrecere de noapte, pentruca să-și susțină pe fiul său bolnav. — Vânătoare de marabu în Abesinia. Chip de sport atracțional. — Friți cel șiret. Umoristic. — Mai bine de-ași fi rămas oarbă. Dramă. — Efectul fustei pantalonii. Umoristic. — Senzație: Minile, dramă senzațională. Tabloul acesta ne conduce în imperiul trist al morților-vii; desvălindu-ne întâmplarea foarte zguduitoare dintr'un ospiciu. Un alienat nefericit, care de durerea infidelității soției sale și-a pierdut mintea și care cuprins de primul acces al nebuniei își sugrumă nevasta necredincioasă, iată e un smintit liniștit al ospiciului. Nu face nimănui rău, nu se atinge de nimic, dar văzând o doamnă tină, care la insistența bărbatului și a directorului ospiciului cercetează pe smintiții liniștiți, — i-se deșteaptă patima veche. El crede, că nevasta moartă a înviat și-a venit să-l cerce și tocmă de aceea se decide, ca din nou s'o zugrume. Tabloul admirat.

Pali la o serată. Umoristic.

Reprezentațiile se încep la orele 6, 7 și jum. și scara la 5.

Redactor responsabil: Atanasie Halmăgian.

Un comis (calfă)

care a servit deja în bransa de băcănie și bumbăcărie, află la subsemnatul în prima Septembrie a. c. aplicare. Reflectanții, să-și alăture pe lângă ofertele lor și atestatul ulterior unde a mai condiționat. Să cere cunoștința limbilor română, germană și maghiară. Se primește și un băiat ca **invățăcel** cu cel puțin 3 clase gimnaziale sau reale.

Nicol. Dușoiu, Brașov.

Caut un candidat de avocat cu praxă bună.

Condiții foarte favorabile. Postul e a se ocupa în 1 sau cel târziu 15 Septembrie a. c.

Dr. ROMUL VELICIU,
advocat în Arad.

Un candidat de avocat

află numai decât aplicare în cancelaria subscrisului. Poate fi și începător. Observ, că mai am un candidat. Condițiunile cele mai favorabile.

Dr. George Gârda
Advocat. Făget-Facsăt.

FORȚA ZIARULUI „ROMÂNUL“.

Roza dela Disentis

de

H. Zschokke.

Trad. de Iunius.

(32)

— Urmare. —

Când și când câte unul își ridică privirea dureroasă spre cer, ca spre a cerși mângâiere de sus, iarăși altul își rotia posomorât privirea asupra mulțimii blăstămând și afurisind.

Căpitanul de vânători stătu o vreme uluit de groază. Se simția ca și cum un duh rău l-ar fi smuls din mijlocul Europei și l-ar fi dus între sălbaticii negri sau între indienii cu pieile roșii, cari saltă veseli, danțurile lor oribile în jurul inimicului prins, consacrat se moară încet între torturi și schingiurii.

Era tocmă se agrăiască pe biete jertfe desperate sau se pună o vorbă bună pentru ei la învingătorii fioroși, când o mână voinică îl apuca dela spate, trăgându-l îndărăt. Era Uli Goin, care-i spusese tare... d-le căpitan, aici nu-i de noi, căci toate budurările-s goale. Să mergem deci într'altă parte și să cerșim ori să furăm hrană. Al dracului lucru însă se furi dela cineva, care și el fi hot,

Un pumn zdravăn căzu în spatele vorbito-

rului îl făcu pe acesta să se înterupă. Uli privi cu ciudă la spate.

În dosul lui stătea un țaran bătrân cât un munte și răsând. Părul neglijat alb, cădea în fața plină, roșietică.

Flavian cunoscu după cicatricea, ce-i tăia nasul până peste obraji, că era omul al cărui talmăciu fusese la începutul luptei din încredințarea lui Loison.

— Tu-mi erai așadară ticălosule, strengarule și calicule, — strigă răsând țaranul. Atâția mănăci câți sunt azi, ar sărăci și o cuină împărătească.

— Ia ascultă Gilg Daniffer, — zise prietinos Goin, — hai să ne înțelegem nițel. Noi nu cerem nimica în ciuste. Îți plătim și apoi și tu ști, că banul deschide toate ușile.

Bătrânul însă nu-l mai asculta, el privia pe căpitanul de vânători din toate părțile cu cea mai mare băgare de seamă și apoi îi zise: — Ei, ei flăcăule, tu ești într'adevăr. Așadară tot ai scăpat de câinii ceia franțuzești, ce te păziau. Foarte bine, nu-i așa? Pâne neagră și libertate! Ți-e foame nu-i așa? Foame de lup, nu-i așa? — și bătrânul arăta răsând pe Uli, — dela grumaz în jos nu-i decât stomac! Vino, la mine să nu moară de foame un bundenez de treabă. Hai după mine în camera din cuină flăcăule. Poți veni și tu Uli, nu care cumva să te mânâncei singur.

Uli Goin nu se îmbie multă vreme, ci dându-i un aghiotant, — cu un aer strengăros de

mulțămire — bătrânului, se duse cu dânsul, iar Flavian îi urmă într-o cămăruță strămtă, unde intrară trecând prin bucătărie.

— Dacă nu știți cumva vr'un loc mai bun aici puteți dormi pe băncile astea, — zise gazda primitoare și apoi le puse dinainte o mulțime de rămășițe de pâne și de brânză, la cari mai adaose și câteva bucățele de carne afumată și o sticlă cu rachiu de jumătate goală, apoi se depărtă.

Uli privi cu fruntea încrețită a ciudă după dânsul murmurând. La dracu! Asta-i o mâncare cu care te împaci de niște câni, cari te molestează, nu le zvârli însă la picioarele unor oameni cari au săvârșit fapte eroice.

Intr'acestea însă, de natura omenească învinsă dreapta mânie a inimii salo și dânsul se apuca de mâncare. Dupăce consumară tot ce s'a putut găsi de consumat la lumina unei lămpi murdare, se întinseră și unul și altul pe pământ rupți de oboseală, în așteptarea somnului binefăcător.

Pe dinaintea ochilor închiși ai lui Flavian se perândau evenimentele ultimelor ore, grupe de luptători, lavine, nori de pulbere, negură și jocuri de-ale triburilor sălbatice. Aceste icoane se contopiră și numai tonurile stridente ale muzicii, dacă mai provocau din când în când imagini șterse într'o formă mai atrăgătoare în creierul său u-dormit.

(Va urma.)

Contabil.

Se caută un contabil solid cu salariu începătoriu de 1.2000 cor, și 240 cor. bani de coartir. — Cererile provăzute cu cartea de boțez, atestat de maturitate dela careva școală comercială și eventualele atestate de praxă la vr'un institut de credit și economii, sunt a se adresa direcțiunei subsemnate.

Reghin 11 August 1911 st. u.

„Cerbul“
Bancă populară, societate pe acții
Reghinul-Săsăsc.

Caut:

Un candidat de avocat

cu rigurozul pozitiv și cu praxă. —
Condiții favorabile.

Dr. Szábó Béla.

Grill Károly

lăcătuș-tehnic, mașinist.
Világos. (Casa proprie.)

Primește orice comande de specialitate, d. ex.: părți trebuincioase la edificii, garduri de fier și gratii de morminte. — Cuptoare, modelul cel mai nou de cea mai bună execuție. — Cumpene, greutăți, mașini economice.

Stropitoare de vie se capătă și se reparază cu pricepere. Cu plăcere dau planuri și proiect de spese.

Atelierul de dentură

Radu Novác

Arad, Tököly-tér 7.

Etagiul I.

In atențiunea celor ce se mută.

Instalații de lumină electrică împreună cu becuri, ese ută și furnisează prompt sub cele mai favorabile condiții de plătire.

Cine dorește un fonograf bun?

Să se adreseze cu toată încrederea subscrisului și va fi pe deplin satisfăcut. Cereți catalog.

Biciclete de strap și de sport

poți căpăta cu prețurile cele mai moderate dela firma

KOCH DANIEL

intreprindere de instalare a sonerilor și telefonului precum și montarea bicicletelor.

ARAD, str. Deák-Ferencz Nr. 42.

Ziffer Sándor

intreprindere de mașini de scris
ARAD, str. Ferray, palatul contelui Hunyady

Unicul vânzător al mașinilor
cu renume universal

Underwood Vizible,

se pot scrie deodată 15—20
exemplare; soliditatea lor e
neîntrecută; provăzute cu li-
tere românești după plac, se
pot primi pentru probă și re-
comandare fără nici o taxă.

Primește și pentru jurul Aradului întocmirea
mașinilor în cursul anului întreg și sub in-
grijirea mea de specialist, mașinile vor
funcționa regulat. Curs permanent pentru
stenografie și contabilitate la mașină. Mare
magazin de aparținente de prima calitate.

Városmajor-Sanatorium și Hydrotherapie

26 odăi aranjate cel mai modern.

Supraveghiere medicală continuă (constantă).
Biron central, stabiliment medical:

Budapesta, Bulevardul Ferencz-körút 29.

Director-șef: Dr. A. Cozmuța.

Consultațiuni dela orele 8—9 a. m. 3—5 p. m.

Telefon 88—99.

Fondat în anul 1885.

Fondat în anul 1885.

„TIMIȘANA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII ÎN TIMIȘOARA.

Centrala: Timișoara-centru (Belváros) Piața Balázs-tér Nrul 1 (Palatul Mocsonyi).

Filialele: „ „ Buziaș, — Recaș, — Giacova, — Delta. „ „

Capital propriu 1,500.000 cor. Depuneri 5,000.000 cor.

Telefon: Centrala, Direcțiunea: Nrul 510. „ „ Contabilitatea: Nrul 1149.

„ Filiala Buziaș Nrul 10. Filiala Recaș Nrul 14. Filiala Giacova Nrul 16. Filiala Delta Nrul 26.

Depuneri spre fructificare, despre cari eliberează libel. Administrează depuneri cu case de economizare.

Plătește deponenților după mărimea sumei depuse 4 și jumătate și 5 procente interese, fără nici o detrager.

După toate depunerile contribuția (darea) de interese o plătește institutul separat.

Depuneri până la 10.000 cor., după starea casei se plătesc și fără abziere.

Escomptează cambii și acordă credite cambiale cu acoperire ipotecară.

Dă avansuri pe efecte publice (Lombard).

Acordă împrumuturi ipotecare pe case de închiriat și pe proprietăți de pământ.

Wällischhof

stabiliment de hydrotherapie
și sanatorii aranjat conform
tuturor recerințelor moderne;
dietetică după sistemul lui
== dr. Lahmann; ==

(băi de aer, de soare, de aburi, de aer cald
de acid carbonic, de oxygen, de radium, băi
medicinale, băi electrice, gimnastică, etc.)

30 minute depărtare dela Viena in regiune romantică și să-
nătoasă. Indicat la toate boalele nervoase și cele ale schim-
bului organic rheumatism, boale de stomach și de intestine, etc.

Cure de îngrășare și slăbire.
Nu se primesc în stabiliment:
boale infecțioase și boale psihice.

Posta: Maria-Enzersdorf bei Wien.

== Telegrafică și telefon: ==

Wällischhof-Giesshübel bei Wien.

Cu prospecte și detaluri stă la dispoziție
direcțiunea și medicul-șef al stabilimentului:

Dr. MARIUS STURZA.

La administrația ziarului

„Românul”

se primesc anunțuri cu pre-
țurile cele mai moderate

Cruțați și vă câștigați norocul fără margini!

Fiecare loz câștigă necondiționat. **==** Câștigurile se plătesc imediat.—

Tragerile și câștigurile sunt
chezășuite din partea vis-
... teriei statului. ...

50.0000 cor.

va fi câștigul principal, care se
va sorti la tragerea din **25**
August 1911 a lozurilor
dela Banca Hipotecară Ungară.

Vă invită cu toată onoarea a cumpăra cel puțin o bucată două din
lozurile acestea de prima bonitate, cari prezintă necondiționat cel
mai bun sistem de păstrare combinat cu cele mai extraordinare șanse
de câștig, fără nici un risic și fără a perde un ban măcar.

Pentru a înlesni oricui cumpărarea acestor lozuri,
le vindem și pe rate lunare și anume de prezent pe:
35 rate de câte 6 coroane.

NB. Aceluia, care ne trimite primele trei rate de odată, îi evităm
a IV-a rată gratuit.

Deja după achitarea ratei prime participă fie-
care cumpărător la joc, iar câștigul este în între-
gime al lui. Cu plăcere trimitem oricui prospectul
cu explicările necesare. Binevoii a ne trimite
adresa corectă.

Comandele sunt a se adresa pe cuponul dela mandatul postal către

6 trageri in fiecare an, 25 Febr., 25 Apr., 25 Iun., 25
Aug., 25 Oct. și Dec., în decursul cărora se trag la
sorti peste **2 jum. milioane cor.** Durata jocului este
încă cea de 48 ani, în care restimp se imparte proprie-
tarilor de lozuri suma considerabilă de 130 mil. cor.
Acelaș număr poate câștiga și de mai multe ori. Lista
ofic. de trageri se trimite după fiecare tragere punctual.
Cu ocaziunea aceasta notăm: că câștigul principal dela
tragerea ultimă din 26 Iun. a.e. în sumă de cor. 10.0000
s'a solvit deja fericit. posesor al lozului Seria 950 Nr. 9.

USTREDNÁ BANKA UG. SPOL., Budapest V., Sas-u., 24 sz.

Mersul trenurilor.

Budapesta (gara de est)—Arad—Teiuș—Brașov—București.

Klm.	Tren pers. I-III		Tren accel. 606		Tren accel. 604		Tren pers. 612		Tren pers. 608		Tren pers. 616		Tren accel. 602		Numele stațiilor	Tren mixt 645		Tren pers. 609		Tren mixt 683		Tren pers. 611		Tren accel. 615		Tren pers. 601		Tren pers. 607		Tren accel. 603		Klm.
	I-III	I-III	I-II	I-II	I-III	I-III	II-III	I-II	I-III	I-III	I-III	I-II	I-III	I-III		I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III		
0	1125	930	500	200	1220	800	—	703							Budapesta-Budapest Gara de Est.	520	545	1125	1230	—	1205	725	935	486								
101	216	1213	650	334	318	1025	—	850							Ujszász	209	305	936	949	—	1145	488	752	402								
112	233	1236	711	353	341	1052	—	909							Szolnok	140	242	905	919	—	1122	415	713	385								
113	320	1238	738	413	425	1123	—	942							Szajol	1024	156	851	900	—	1109	345	702	374								
114	422	216	812	445	524	1205	—	913							Mezőtur	935	170	818	808	—	1038	253	632	344								
117	606	356	922	547	704	128	—	1121							Ciaba—Békéscsaba	654	1120	706	635	—	923	111	519	289								
214	712	448	942	615	756	229	—	1141							Kitlyhaz—Kétegyháza	605	1040	647	610	—	903	1238	459	272								
215	721	—	—	—	805	—	—	—							Halta Nr. 74—Ország-ut 74	556	—	—	602	—	—	—	—	267								
216	726	510	—	—	809	—	—	—							Bánhidi-major h. 76	551	—	—	558	—	—	—	—	1228	265							
217	734	519	—	—	817	251	—	—							Lökösháza	544	1023	—	532	—	—	—	—	1222	260							
218	749	538	1096	—	833	303	—	1206							Curtici—Kürtös	525	1003	623	537	—	—	—	—	1207	435	249						
219	759	547	—	—	845	318	—	—							Sofronca—Sofronya	508	950	—	525	—	—	—	—	1153	241							
220	813	602	1024	658	1115	329	214	1224							Arad—Arad	451	950	603	455	721	818	1050	403	231								
221	—	643	—	—	1132	415	226	—							Glogovaț—Óthalom	—	840	—	422	708	—	—	—	1038	225							
222	—	652	—	—	1145	424	227	—							Cicir—Maroscsicsér	—	829	—	406	653	—	—	—	1025	218							
223	—	705	—	—	1201	437	249	—							Gioroc-Miniș—Gyorok-Ménés	—	818	—	351	638	—	—	—	1014	210							
224	—	—	—	—	—	—	255	—							Pauliș haltă—Ópálos h. megálló	—	—	—	341	628	—	—	—	—	208							
225	—	717	—	—	1215	448	302	—							Páuliș—Ópálos	—	803	—	334	621	—	—	—	1000	204							
226	—	722	—	745	—	458	307	—							Bărațca—Radnabaraczká h. 19	—	755	—	325	614	—	—	—	955	202							
227	—	729	—	—	1228	501	315	106							M. Radna—Mármaradna	—	739	—	309	555	728	—	—	937	324	197						
228	—	748	—	—	1253	526	338	—							Milova-Odvoș—Milovaodvos	—	727	—	255	539	—	—	—	925	189							
229	—	756	—	—	106	542	349	—							Conoq-Konop	—	718	—	248	525	—	—	—	915	181							
230	—	803	—	817	—	551	356	—							Nadăș—Nádastelep	—	710	—	234	515	—	—	—	906	176							
231	—	812	—	—	128	605	406	—							Bărzava—Marosborsa	—	702	—	225	505	—	—	—	858	257	171						
232	—	—	—	—	613	412	—	—							Căpruța—Maroskaproncza h.	—	—	—	217	457	—	—	—	—	169							
233	—	821	—	—	140	619	417	—							Bătuța—Bátyafalva	—	—	—	211	451	—	—	—	848	165							
234	—	836	—	—	159	640	432	—							Totvaradia—Tótvarád	—	632	—	158	434	—	—	—	835	156							
235	—	842	—	853	—	646	436	—							Totvaradia haltă—Tótvarád h. 51	—	631	—	148	428	—	—	—	826	153							
236	—	855	—	—	230	701	448	201							Sávárslin—Soborsin	—	623	—	139	415	628	—	—	812	231	147						
237	—	911	—	914	254	719	—	—							Ilteu—Ilte h. 60	—	558	—	111	—	—	—	—	752	136							
238	—	920	—	—	307	728	—	219							Zám—Zám	—	550	—	103	—	600	—	—	744	201	129						
239	—	931	—	—	323	739	—	—							Bursuc—Bursuc h. 72.	—	537	—	1250	—	—	—	—	731	132							
240	—	944	—	938	344	752	—	—							Gurásada—Gurászada	—	524	—	1237	—	—	—	—	719	113							
241	—	952	—	—	358	800	—	240							Ilia—Marosillye	—	510	—	1231	—	—	536	—	706	136	107						
242	—	1006	—	—	423	817	—	—							Brechia—Marosbretye h. 84.	—	503	—	—	—	—	—	—	658	103							
243	—	1015	—	—	433	826	—	—							Branicica—Brányiska	—	455	—	1207	—	—	—	—	650	97							
244	—	1024	—	—	443	835	—	—							Míniția—Marosnémeti h. 92.	—	445	—	—	—	—	—	—	640	91							
245	404	—	1039	—	1097	509	849	307							Deva—Deva	—	435	—	1146	—	508	—	—	629	108	88						
246	413	—	1052	—	1019	531	902	318							Simeria—Piski	—	406	—	1121	—	455	—	—	552	1235	74						
247	420	—	—	—	614	929	—	—							Turdaș—Tordos h. 107.	—	—	—	1107	—	—	—	—	545	67							
248	429	—	1134	—	1056	680	943	344							Orăștie—Szászváros	—	—	—	1054	—	420	—	—	533	1216	58						
249	433	—	1143	—	638	957	—	—							Geoagiu băi h. 114.—Romos	—	343	—	1028	—	—	—	—	523	54							
250	438	—	1150	—	648	1002	—	—							Bintinti—Benczecz h. 117.	—	325	—	1019	—	—	—	—	515	49							
251	442	—	1155	—	1110	1008	—	358							Sibot—Alkonyér	—	318	—	1000	—	—	—	—	508	1156	45						
252	448	—	1208	—	708	1010	—	—							Tártaria—Tartaria h. 123	—	307	—	957	—	—	—	—	452	39							
253	457	—	1220	—	728	1032	—	415							Vintul-de-Jos—Alvincz	—	250	—	940	—	—	349	—	444	1132	30						
254	466	—	1239	—	1136	741	1055	439							Alba-Iulia—Opulentehóvár	—	231	—	921	—	—	356	—	419	1119	20						
255	477	—	—	—	804	1102	645	—							Sântimbru—Marosszentimre	—	—	—	905	—	—	—	—	—	9							